УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 pokib
Службі Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City. N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 166. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го ВЕРЕСНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 11, 1969 No. 166. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 10 вересня 1969

В АМЕРИЦІ

ПРЕДСТАВНИК БРАЗИЛІЙСЬКОГО УРЯДУ заповів, що підготовляється гостріший курс проти тієї міської партизанки, яка викрала була американського амбасадора Елдріка і виміняла його за 15 своїх прихильників, що сиділи в тюрмі. Ті особи, які викрали були амбасадора, заявили, що вони діють в імені терористів, групи яких знаходяться в містах Сан Павльо і Ріо де Жанейро. Військова розвідка оцінює, що цих лівих терористів може бути кілька сот на всіх 90 мільйонів населення. Ці терористи в розмові з амбасадором заявляли, що все нещастя в Бразилії походить від північно - американського „імперіялізму".

КОЛИШНІЙ АЛАБАМСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР Джордж С. Воллес, який минулого року кандидував на президента, вислав листа до президента Ніксона, домагаючися, щоб він сповнив свої передвиборчі обіцянки в справі об'єднання шкіл. Воллес пригадував обіцянки Ніксона на зборах 10,000 в Бірмінгґемі, Алабама. Та домагання Воллеса не оправдані, бо приспішення об'єднання шкіл для білих і чорних учнів домагаються суди, а судівництво тут незалежне від виконної влади, яку очолює Президент. Воллес закликає білих батьків не слухати наказів суду та не посилати дітей до шкіл, де мали б навчатися і чорні учні. Воллес каже, що стейтова леґіслятура схвалить відкрити ті школи, які накаже закрити судова влада тому, що вони не об'єднані.

КРАЙОВЕ ОСВІТНЄ ТОВАРИСТВО стверджує, що цього року зменшилася недостача вчителів в американських школах, яку відчувалося впродовж кількох попередніх років. Число вчителів збільшилося тому, що збільшено їм винагороду за їхню працю. Та ще й тепер недостає кваліфікованих вчительських сил до деяких предметів в деяких місцевостях, головним чином в сільських районах. Голова Крайового Освітнього Товариства Джордж Фішер заявив, що є поважне число осіб, які хочуть працювати в шкільництві, але не виявляють охоти закінчити так свою освіту, щоб мати вчительські кваліфікації.

ВАДЛИВІ ЛІКАРСЬКІ ПРИЛАДИ вбивають непотрібно американських пацієнтів. Так твердить окрема асистентка президента Ніксона в справах споживачів — пані Вірджінія Навер. Вона домагається, щоб федеральні закони реґулювали промисловість, яка продукує лікарські прилади та інструменти, яка витрачає річно 500 мільйонів дол. Вона каже, що туалетовий папір випробовують щодо його нешкідливости, але ніхто не турбується безпекою приладів, що втримують темп биття серця та штучних нирок. Коло 10,000 дітермічних машин вживають лікарі, лікуючи ними 20 мільйонів осіб, та ніхто не сконтролював, що це лікування не помагає пацієнтам.

ПОШТОВИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ВИПРОБОВУЄ швидкість доручення поштових посилок, щоб поліпшити поштову службу. Під час цієї проби ствердили, що треба півтора дня на те, щоб переслати звичайного листа першої кляси, а на пересилку листа, висланого летунською поштою, треба пересічно двох днів. Надавці листів не знають цього, що коли вони висилають листа летунською поштою на віддаль 250 миль, то це значить, що лист дуже часто прийде до адресата один день пізніше від звичайного. Листи пересилається дуже часто вночі, але це не завжди приспішує доручення пошти. Впродовж одного дня тільки 64 відсотки звичайних листів, і тільки 26 відсотків летунських вдається доручити адресатові.

У СВІТІ

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЖОРЖ ПОМПІДУ ВІДВІДАВ західньо - німецького канцлера в Бонні й нараджувався з ним про пожвавлення культурної та господарської співпраці між Францією і Західньою Німеччиною. Ті відвідини мають особливе значення, бо підвищують престих канцлера Георґа Кізінґера перед виборами в Західній Німеччині, які відбудуться 28 вересня ц. р.

У ЧЕХО - СЛОВАЧЧИНІ СКАСОВАНО автономію професійної Спілки чеських журналістів та підпорядковано її безпосередньо партійному проводові. Розв'язано президію Спілки й призначено 30-членну комісію для нагляду над діяльністю чеських журналістів — до конгресу Спілки, що відбудеться в наступному році. Це один із заходів чеських сталіністів — зліквідувати рештки свободи преси в ЧССР.

В ЛІБІЇ ПРОГОЛОШЕНО перший уряд після скасування тамошньої монархії й заведено на її місце республіку. Новим прем'єром став Махмуд Соліан ель-Махребі, адвокат з освітою, що її дістав в Америці, кол. правний дорадник американської нафтової компанії „Ессо" та лідер робітничого руху. Новий міністер закордонних справ Салед Массавд Буйсір був в останніх роках на політичній еміґрації в Каїро, куди втік перед арештуванням його за гостру опозицію проти лібійсько - британського пакту безпеки. Він склав тепер дуже помірковану заяву.

В БАГДАДІ В ІРАКУ ПОВІСИЛИ дальших трьох мужчин за „шпигунство" в користь Ізраїлю і Америки. Від січня цього року переведено в Іраку екзекуцію на 54-ох особах. Три останні жертви того терору — мусульмани.

ЯПОНІЯ СТАРАЄТЬСЯ за звільнення 140 своїх рибалок, що їх большевики схопили за ніби-то порушування їхніх територіяльних вод. Справу їх звільнення заторкнув японський міністер закордонних справ Кіічі Аічі під час своєї 5-тигодинної наради з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком у Москві. Совєти вважають, що її „суверенна" прибережна смуга сягає вглиб моря на 12 миль, — Японія признає тільки тримилеву смугу.

АМЕРИКА ПРИЗНАЛА ТУРЕЧЧИНІ два нищильники: з Туреччини виїхали вже до Америки моряки, які мають бути залогою того воєнного корабля. Туреччина зобов'язалася приділити ті нищильники до своєї фльоти на послугах Атлантійського Союзу (НАТО) на Середземному морі.

СОВЄТСЬКИЙ „ПРЕЗИДЕНТ" МИКОЛА ПІДГОРНИЙ ЗАЯВИВ у столиці Болгарії Софії, що ввесь Балкан і Середземне море повинні бути безатомовим обширом. Підгорний відвідав Болгарію з нагоди 25-річчя звільнення її від гітлерської окупації. На університетській спортовій площі, на якій промовляв Підгорний, було к. 3.000 осіб.

Ніксон заявляє, що Дірксен мав більший вплив на політику, ніж деякі президенти

Покійний сенатор Еверетт МекКінлі Дірксен під час зустрічі зз Ричардом М. Ніксоном в 1967 році.

Вашинґтон. — 9-го вересня американський нарід прощався з покійним сенатором-республіканцем Евереттом МекКінлі Дірксеном, тлінні останки якого спочивали в Конґресовій Ротунді. Президент Ніксон сказав, що хоч Дірксен не був президентом цієї країни, то його вплив на політичне життя ЗСА був більший ніж деяких президентів. На думку Президента сенатор Дірксен був політиком в найкращому значенні цього, часто надуживаного слова. „Він був людиною твердих переконань і дійсним джентлеменом" — казав Ніксон. Він порушував проблеми, не ображаючи осіб, що треба вважати взором „старої політики", і сподіватися треба, що подібно буде і в майбутній нашій політиці. Президент заявив, що „наші великі люди є спільним добром всієї країни", і що Дірксен „є власністю всіх 50-ох стейтів," бо він завжди добро цієї країни ставив на першому місці. „Він був явним партійцем, був індивідуалістом першої кляси, але він ставив добро країни перед своїм інтересом і перед інтересом своєї партії." Дірксен був тим політиком, який знає, що „слова — це зброя", але він знав, що слова зобов'язують. В Ротунді Капітолю присітні були віце-президент Еґню, члени Найвищого Суду ЗСА, члени Конґресу, члени Президентового Кабінету, члени дипломатичного корпусу та представники духовенства. Присутні були й члени родини Покійного. Сенатор Дірксен — це 21-ша особа, тлінні останки якої спочивали в Ротунді, яку контролюють обидві Палати Конґресу. Тлінні останки сенатора Дірксена завезли до Конґресової Ротунди 9-го вересня, і вони там спочивали 24 години, до 10-го вересня до 12-ої години вполудне. В Ротунді жалібну промову виголосив президент Ніксон. З Ротунди перенесли тіло Покійного до Крайової Пресвітерської Церкви у Вашинґтоні, де о год. першій по полудні парох цієї церкви д-р Едвард Л. Р. Елсон відправив похоронні богослужкіні, Іллиной в четвер 12-го би. Сенатора поховано в Певересня.

Сенат відкинув пропозицію зменшити число супертранспортових літаків

Вашинґтон. — 9-го вересня Сенат більшістю 64-ох до 23-ох голосів відкинув проєкт сенатора демократа із Висконсину Вілліяма Прокемаєра, щоб зменшити число транспортових великих літаків С-5А та зменшити видатки на них в оборонному бюджеті на $533 мільйони. Сенатор Проксмаєр очолює тих ліберальних демократичних і республіканських сенаторів, які є проти завеликого оборонного бюджету. Летунська Корпорація Лакгід вже має замовлення на 58 супертранспортовців. Пентаґон плянує замовити більше цих літаків і запропонував відповідну суму на це в оборонному бюджеті. Число нових літаків, що їх мають замовити становить 23. Критики Пентаґону потерпіли ще одну поразку того ж дня, коли Сенатська Комісія Збройних Сил схвалила видатки в сумі $55.4 мільйона на досліди над продукцією МБТ-70 танків, які ця країна мала б продукувати на спілку з Західньою Німеччиною.

Під час зудару літаків над Індіяною згинули 83 особи

Індіянополіс. — 9-ого вересня над місцевістю Шелбівілл в Індіяні зударився малий літак, яким керував пілот-учень, з пасажирським літаком летунської лінії Аллеґені, на якому летіли 82 особи, і обидва літаки знищені та 83 особи вбиті. Знищені літаки частинами впали на поля з сосю., пошкодивши кілька трейлерів, які стояли на площі з трейлерами. На щастя люди встигли втекти, і не було жертв між мешканцями трейлерів. Пасажирський літак саме повідомляв близьке летовище, що зменшує 6,000 стопову висоту до 2,500 стіп, щоб приземлитися. Це було о год. 3:53 по полудні, і зараз після цього радар літака припинив працю, бо настав зудар з малим студійним літаком. Пасажирський літак почав лет в Бостоні, Массачусетс і зупинявся в Балтіморі та Сінсінаті перед летом ди Індіянополісу.

Завершено підготовку ювілейного бенкету УНС в Коннектикат

Гартфорд., Конн. (І. Т.) — Управа Окружного Комітету Відділів УНС стейту Коннектикат на своєму засіданні 8-го вересня завершила підготовку бенкету і забави з нагоди 75-річчя Українського Народного Союзу та 60-ліття одного найбільших і найкраще ведених 277-го Відділу УНС у стейті. Свято почнеться бенкетом в Українському Народному Домі в Гартфорді о 1:30 по полудні в неділю, 14-го вересня ц. р. Головним промовцем буде предсідник УНС п. Йосип Лисогір, а відтак відбудеться імпрезова частина, в якій візьмуть участь струнна оркестра СУМА з Гартфорду і танцювальний ансамбль „Веселка" з Ню Гейвену. Після бенкету і мистецької частини відбудеться забава, на якій гратиме оркестра п. І. Матіяша. Управа Окружного Комітету надіється, що члени УНС і громадяни стейту Коннектикат численною участю звеличають 75-ліття нашої найстаршої установи та тих піонерів і будівничих УНС які в найтяжчих умовинах нашої ранньої еміґрації дали початок українському організованому життю в Америці.

В п'ятницю 12 вересня відбудеться в Білому Домі велика нарада у справі В'єтнаму

Вашинґтон. — У п'ятницю 12 вересня відбудеться у Білому Домі велика нарада, що її скликав президент Р. Ніксон, для всіх справ, що стосуються В'єтнаму. Приявними на тій нараді будуть, крім Президента, державний секретар Вілліям Роджерс, секретар оборони Мелвін Лерд, дорадник Президента у справах крайової безпеки д-р Генрі Кіссінґер, голова шефів об'єднаних штабів генерал Ерл Вілер, командант американських збройних сил на Тихому океані адмірал Джан МекКен, директор Центральної Розвідчої Агенції Ричард Гелмс, американський амбасадор у Південному В'єтнамі Елсворт Банкер і головний командант військ ЗСА у В'єтнамі генерал Крейтон Абрамс. З ближче невідомих причин відсутніми будуть віце-президент Спіро Еґню і голова американської делеґації на Паризькій конференції Генрі Кебот Ладж. На тій конференції вирішать, між іншими справами, чи і скільки війська можна буде відкликати з В'єтнаму в найближчому часі. З американського боку заперечено поголоску, наче б Північний В'єтнам звернувся закулісово з якимись мировими пропозиціями. Висловлено теж сумнів, чи комуністи захочуть продовжити 70-годинне перемир'я, що його запропонували були у зв'язку з смертю північно-в'єтнамського президента Го Чі Міня. Південно-в'єтнамські війська буцім-то переводили якісь зачіпні воєнні дії, але також в дуже обмеженому об'ємі, бо американське командування заповіло, що не анґажуватиме в тому часі у боях свого летунства ані артилерії. Тому на воєнному фронті панувало здебільша затишшя.

Ізраїль перевів 10-тигодинний танковий рейд проти Єгипту

Єрусалим. — Офіційно проголошено, що у вівторок 9 вересня ізраїльські танкові з'єднання разом із панцерними возами піхоти та з допомогою гелікоптерів і летунства переплили на висадних човнах затоку Суезу на південь від Суезького каналу, висадились на території Єгипту в околиці міста Ель Гафаср і швидким маршем досягли околицю м. Рас Зафарана, коло 50 миль на південь від місця висаду, де повернулися на східній беріг. За ізраїльським твердженям — ізраїльці знищили коло єгипетських надбережних військових станиць, ракетних баз і радарних пунктів та вбили у боях коло 100 до 150 єгипетських вояків. Ізраїльський міністер військових справ ген. Моше Даян запевняв на пресовій конференції, що ізраїльці не стрінули майже ніякого спротиву, зокрема збоку єгипетського летунства, яке зовсім не взяло участи у тих боях. З єгипетського боку стверджено тільки сам факт боїв в околиці Суезької затоки та повідомлено, що збито 3 ізраїльські літаки. Ізраїльці призналися тільки до втрати одного літака. Єгипетський комунікат нічого не говорив про ізраїльський рейд і про те, що ізраїльські війська мусіли переплисти широку на 20 миль затоку, щоб дістатися на західню сторону затоки. Це була най більша від часу червневої війни у 1967 році ізраїльська відплатна операція проти Єгипту. Не сказано, скільки військовиків узяло участь в тій операції.

Китайські комуністи демонстраційно покинули святкування в Софії

Відень. — Комуно-китайська делеґація, яка прибула до Софії на святкування 25-тиріччя приходу комуністів до влади в Болгарії, покинула трибуну на військовій параді, коли болгарський військовий міністер генерал Добрі Джуров заявив, що „сучасні ліві і праві ревізіоністи вислуговуються імперіялістам". Під „лівими ревізіоністами" міжнародні коти розуміють китайських комуністів. Югославська делеґація не взяла на свою адресу, закиду щодо „правих ревізоіністів", не образилася і залишилася дальше на тій параді. У проводі Юґославської делеґації був голова юґославського парляменту Міка Спіляк. Від Совєтського Союзу прибув Микола Підгорний, від Чехословаччини прем'єр Ольдріх Черник. Зате Албанія прислала тільки „мратерський привіт", але не вислала до Софії ніякої делеґації. При цій нагоді західня преса звертає увагу, що Совєти стараються використовувати кожну таку параду в будь-котрій сателітській країні, щоб підкреслювати свої „сердечні" взаємини з даним сателітом.

Затверджено совєтський „герб" для Києва

Київ. — У процесі плянового підтинання історичних традицій українського народу, перейменувань сіл, вулиць тощо, щоб забувались складені віками історичні назви, відбувається і процес заміни історичних українських гербів, знаків, символів. Не назване в совєтській пресі „авторитетне жюрі" вибрало з багатьох проєктів „герб" для столичного міста України Києва, скульптора Б. Довганя і архітекта Ф. Юр'єва. „Радянська Україна" з 30-го серпня подала наступний опис совєтського „герба" для Києва: „Спадкоємність традицій аз гори вбачають у срібному щиті слов'янської форми Вгорі на ньому золоті серп і молот, що символізують владу трудящих. А внизу — „Золота зірка" міста - героя. У центрі, на червонолазуровому полі, що відтворює кольори державного прапора радянської України, зображено гілку квітучого каштана, яка символізує вічну молодість і розквіт УССР після жовтня, та срібний лук — як спомин про героїчне минуле. Таким буде тепер герб української столиці." Герби міст віддзеркалюють історію тих міст, а тим більше столиці окремої країни. Герба Києва не можна уявити без історичного знаку Тризуба, що від десяти століть є державним гербом України, незмінним в різні часи як втрати, так і відновлень її державности.

Мирон Куропась найменований членом Губернаторської Ради Іллиной

Спрінґфілд, Ілл. — Губернатор стейту Іллиной Ричард Б. Оґілві найменував відомого українського діяча і виховника з народженої в Америці молодшої ґенерації, головного радного Українського Народного Союзу професора Мирона Куропася на члена Губернаторської Дорадчої Ради стейту Іллиной. В супровідному до номінаційного посвідчення листі Оґілві м. ін. пише, що п. М. Курапася „високо рекомендовано" на службу в стейтовому уряді в характері дорадника. Проф. Мирон Куропась, як відомо, очолює Крайову Українську Республіканську Федерацію, що має свої відділи в 20 стейтах Америки.

Мирон Куропась

У Києві буде встановлений пам'ятник Іванові Котляревському

Київ. — На відзначення 200-річчя з дня народження основоположника нової української літератури, поета і драматурга Івана Котляревського, у Києві буде встановлений пам'ятник Іванові Котляревському. Ні про дату встановлення пам'ятника, ані його місце „Молодь України" з 5 вересня не повідомила. У вістці згадано, що ім'я І. Котляревського присвоєно Інститугу Мистецтв у Хракові та Культурно - освітньому училищу в Гадячі на Полтавщині. У м. Полтаві провадиться будова - реконструкція будинка І. Котляревського, на основі малюнка Т. Шевченка. Той будинок стояв біля козацького собору. Постанову про встановлення пам'ятника Іванові Котляревському в Києві винесла „Рада міністрів УССР", „враховуючи клопотання трудящих , совєтських і громадських організацій", себто якоюсь мірою під тиском громадянства України. На Байковому кладовищі в Києві в кінці серпня було відкрито надмогильний пам'ятник Максимові Рильському, роботи скульпторів П. Остапенка і П. Кальницького, що являє собою половину постаті поета. Максим Рильський, останній з-поміж групи п'яти неоклясиків, помер п'ять років тому в Києві.

У недалекому майбутньому „Київ стане портом п'ятьох морів"

Київ. — За плянами Українського Інституту проєктування річкового транспорту, Київ має стати портом п'ятьох морів: Чорного, Озівського, Каспійського, Балтицького та Північного, або Білого моря. „Молодь України" з 27-го серпня повідомляла, що після того, як Дніпро буде перекритий греблею Канівської гідро-електростанції, „нині мілководна ділянка ріки між Каневом і Києвом стане глибоководною. Це дасть змогу майже на всій течії Дніпра використовувати судна вантажопідйомністю 7—8 тисяч тони що мало не вдвоє підвищує тоннаж теплоходів, які плавають по ріці тепер." За тим пляном на багато років вперед Дніпро має бути пов'язаний каналами із Західною Двиною, Німаном та Західнім Бугом. На тих, нині мілководних, річках також мають постати греблі-електростанції, з допомогою яких буде підвищений у певних ділянках рівень води. Навіть при повному виконанні такого пляну, з жадного із перелічених морів до Києва не зможуть допливти навіть середніх розмірів кораблі, бо річки не всюди будуть достатньо глибокі. Дотеперішні „реґулювання" Дніпра великою мірою призвели до його обміління.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

80-РІЧЧЯ ОЛЕНИ ЧЕХІВСЬКОЇ

Філядельфія. — Олені Володимирівні Чехівській, яка проживає у Філядельфії, сповнилось 80 років життя. У громаді Олена Чехівська відома, як талановита журналістка і авторка. Вона — вдова по видатному релігійному діячеві і проповідникові Української Автокефальної Православної Церкви сл. п. Володимирові Чехівському. Не зважаючи на похилий вік, Олена Чехівська бере участь у громадському житті, була на відкритті пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні, цього року — на з'їзді Союзу Українок Америки, відвідує громадські збори, продовжує журналістичну працю. З нагоди її 80-річчя журнал „Церква і Життя", орган Українського Православного Братства ім. Митрополита Василя Липківського, в числі з серпня ц. р. помістив світлину Ювілятки та побажання від Братства.

ЮВІЛЕЙНЕ ЧИСЛО ТИЖНЕВИКА „ВІЛЬНА ДУМКА"

Сідней. — Український тижневик в Австралії „Вільна Думка" відзначає цього року 20-річчя свого постання і праці для громади. „Вільна Думка" була першим тижневиком у тій країні. Видавцем газети є Володимир Шумський, співпрацюють у редакції Володимир Шумський і Василь Онуфрієнко. Ювілейне число газети вийшло на 28 сторінках, з відповідним матеріялом: оглядом історії творення газети і видавничої справи в тій країні, життя громад, привітами тощо. Крім того, надруковані поезії, сатира, літературно-мистецькі матеріяли, спогади. Ювілейне число багато ілюстроване. Крім „Вільної Думки", в Австралії виходить також тижневик „Українець в Австралії" та видання „Єдність" і нове „Церква і Життя". Бажаємо „Вільній Думці"-Ювілятові найкращих успіхів!

ПРИБУТОК З ВИСТАВИ — НА ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ

Буенос Айрес. — Театральний аматорський гурток при Філії „Просвіти" в м. Сан Мартін поставив на сцені домівки „Відродження" у м. Мунро драму І. Тогобочного „Душогуби" на 5 дій. На виставі, що відбувалась з участю і молоді, було багато глядачів. Чистий прибуток передано на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові в Арґентині.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Схоплення амбасадора

Минулого тижня світ був потрясений подією, що дуже сумно свідчить про стан, в якому людство, здобуваючи Місяць, знаходиться на Землі. У 4-мільйоновому Ріо де Жанейро, фактичній столиці найбільшої в Південній Америці держави, Бразилії, серед білого дня комуністичні терористи схопили на вулиці американського амбасадора Беркі Елбріка і зголосили ультимат: або бразилійський уряд оприлюднить в радіо й газетах той їх ультимат з гострою критикою існуючого режиму й звільнить 15-ох політичних в'язнів, або вони вб'ють амбасадора. Очевидно, бразилійський уряд не міг допустити, щоб його громадяни - терористи вбили амбасадора З'єднаних Стейтів, і тому, визнавши свою безсилість, звільнив названих ними 15-ох політичних в'язнів і перевіз їх до Мехіко, де признано їм право політичного азилю.

Мабуть, ніщо не могло краще схарактеризувати відносин в сучасній Латинській Америці, як оця подія. Вона скомпромітувала бразилійський режим, що його представляють три командувачі збройних сил, які взяли в свої руки владу після того, як президент Артур де Коста е Сільва зазнав мізкового удару; вони спротивилися були, щоб цивільний віце - президент став урядуючим головою держави, арґументуючи тим, що він не дає запоруки внутрішньої безпеки і ладу. Виявилося, що під владою командувачів збройних сил у Бразилії все одно існують відносини, що нагадують радше непролазні джунґлі, як впорядкований державно - правний лад. Малою потіхою для бразилійських володарів є те, що в інших південноамериканських країнах відносини може й гірші. В Арґентині два місяці триває вийнятковий стан внаслідок робітничих та студентських заворушень і терористичних атак проти військових і поліційних станиць. Вийнятковий стан проголошено з подібних причин у Колюмбії. В Болівії минулого тижня колишній підкомандний убитого близько два роки тому партизанського ватажка Че Гевари заповів своїм „маніфестом" відновлення партизанки в усій Латинській Америці. Венесуеля „вславилася" вже 6 років тому схопленням терористами американського полковника Джеймса Шено, і „Лівий Революційний Рух" все ще веде там свою жалюгідну діяльність, так само, як на теренах Ґватемалі, Чіле і Перу...

Таким чином ліквідацією партизанського руху згаданого приятеля Фіделя Кастра, Че Гевари, у Болівії відрізано тільки одну голову комуністичної гідри, бо Кастро дбає за відроджування щораз нових голів. Остання скандальна подія в Ріо де Жанейро має ту добру сторінку, що гостро зактуалізувала хронічну проблему Латинської Америки — її соціяльно - економічних і політичних відносин. Саме кілька днів тому президент Ніксон вислухав звідомлення нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера про його весняну подорож по Латинській Америці, куди він їздив з спеціяльною місією перевірити тамошні відносини „з першої руки" і запропонувати нову базу для взаємин двох частин Америки. Деякі американські коментатори закидали Рокефеллерові, що він своєю поведінкою під час тієї подорожі подекуди виправдував ворожі йому демонстрації, бо цікавився тільки економікою, а не соціяльно-політичними відносинами. Схоплення амбасадора Елбріка дало поштовх крайнім правим колам вимагати ще „твердішої руки" супроти опозиційних кіл, як також спонукало ліберальні кола вимагати ліквідації військових режимів у Латинській Америці і негайного повороту до конституційного демократичного ладу. Правда, мабуть, як завжди, лежить посередині: парляментарна демократія не є панацеєю, коли вона уможливлює комуністам і анархістам підривати конституцію, щоб завалити демократію. Так само військовий режим не рятує ситуації, коли спирається на великих землевласниках і багатіях, нехтуючи соціяльними реформами. Здається, що відносини в Латинській Америці можна оздоровити тільки ліквідацією вузького егоїзму панівної верстви, широкими соціяльними реформами, гострим приборканням комуністичних ворохобників і такою економічною допомогою збоку З'єднаних Стейтів, яка не топилася б у лябіринтах спекуляції, чорного ринку і хабарництва. Посилення американської служби безпеки в амбасадах ЗСА у Латинській Америці не зліквідує латино - американських джунґлів.

о. С. Гаюк

ГОДІ ЗАБУТИ

День 1-го вересня 1939 року для багатьох громадян Західньої України залишається тяжким спогадом на все життя. Не тому, що тоді почалася польсько - німецька війна, а тому, що саме в цей день і в кількох наступних днях прокотилася тяжка хвиля масових арештів серед українського суспільства.

Правда, арешти і всякого роду репресії відбувалися від самого початку встановлення польської окупації на західньоукраїнських землях. Безглузді пацифікації і знущання розпаношеної польської солдатески над безборонним українським селянством, численні судові процеси над дійсними і уявними членами таємних українських організацій, несамовитий утиск інтеліґенції, врешті всякого роду обмеження в галузі економічній, культурно - освітній та релігійній — все це разом створювало для українського населення під Польщею нестерпно - задушливу атмосферу.

Спроби спротиву і навіть поважні відплатні дії збоку зорганізованої української молоді не опам'ятали польський уряд, а ще більше посилили поліційний терор і адміністративні насильства.

Идучи за прикладом большевицьких людовбивців, а також наслідуючи щойно розбудовану систему терору з гітлерівській Німеччині, польський уряд, заповнивши в'язниці, вирішив ще й створити концентраційні табори.

Декретом п р е з идента Польщі з 17 червня 1934 року видано, за висловом санаційної преси, „доньосле розпожондзенє" про унешкідливлення „вархолув - заколотників", що „поширюють атмосферу терору і злочину з Польщі" („Експрес Поранни" з 19 червня 1934 р.). Цей декрет, підписаний президентом Іґнацим Мосціцьким і цілим кабінетом міністрів разом з міністром військових справ Юзефом Пілсудським, давав широкі повновласті адміністрації на місцях арештовувати громадян, діяльність яких могла видаватися підозрілою.

Для ілюстрації грубого порушення конституційних прав громадян Польщі наведемо перших два артикули із згаданого вище декрету в перекладі з польської мови:

„Арт. 1. Особи, діяльність або поступування яких дають підставу припускати, що з їх боку може загрожувати небезпека публічному спокоєві або порядку, можуть бути з а т р имані і примусово приміщені в місцях відокремлення, не призначених для осіб засуджених або арештованих внаслідок злочинів".

Арт. 2. Зарядження щодо затримання і вислання затриманої особи до місця відокремлення видають уряди загальної адміністрації".

Очевидно, що цей декрет, який залишиться ганебним свідоцтвом для польської „демократії", віддавав на повну сваволю місцевої адміністрації, а зокрема поліційних органів всіх тих українців, діяльність яких здавалась підозрілою. Наприклад, членство в такій зовсім аполітичній установі як „Сільський Господар", в протиалькогольному „Товаристві Відродження" чи навіть передплачування української національної преси — було вже достатнім критерієм для внесення на список запідозрених.

Через деякий час по всій Польщі пролунала зловіща назва — Береза Картузька, як власне перше місце відокремлення, розташоване в поліському воєвідстві, де воєводою був один з ініціяторів і основоположників Берези Костек - Бернадський.

Як польська влада не намагалася зберегти таємницю про свої чорні діла за дротами Берези, це їй не вдавалось, і суспільство в скорому часі довідалось, що то є тяжкий концентраційний табір, жахлива катівня сталінсько-гітлерівського типу.

До вибуху другої світової війни контингент в'язнів Берези Картузької складався переважно з українців, запідозрених у приналежності до Організації Українських Н а ц і о н а л і с т і в та до п і д п і л ь н о ї Української Військової Організації. Були там і члени Комуністичної партії Західньої України та члени інших партій, що стояли в опозиції до санаційного уряду Польщі. Але кількісно таки переважали в'язні українці.

Коли розпочалася польсько - німецька війна, кількість в'язнів протягом кількох днів десятикратно помножилася. З усіх повітів Галичини, Волині і навіть з Холмщини польська поліція ескортувала численні транспорти ув'язнених в напрямі Берестя над Бугом, щоб уже звідти, наладовуючи у вантажні вагони, везти до недалекої Берези Картузької. Серед ув'язнених можна було бачити людей різного віку, стану і професій: свідомих селян, студентів, учителів, кооператорів, священиків католицьких і православних та інших діячів на народній ниві. Цих людей везли з однією метою — фізично і духово заламати, знищити.

Годі забути про всі ці фізичні й моральні тортури, про щоденне биття, про постійний голод, про недостачу води до пиття (це найтяжча мука!), про найпримітивніші санітарні умови. В одній в'язничній камері, розрахованій на 35-40 в'язнів, напаковувано по 140-150, а то й більше людей. Слабші фізично або старші віком люди мліли від недостачі води і повітря.Один з видатних українських педагогів і громадських діячів Волині, якому часто доводилося сидіти по польських в'язницях, після тижневого перебування в Березі сказав до своїх співв'язнів: „Краще сидіти рік у в'язниці, як тиждень у Березі!" І це була суща правда.

Арештовуючи людей і вивозячи їх за дроти Берези Картузької, польська влада була певна, що війна триватиме довго і що ізоляція цих людей, як ворожих польській державі, є конечністю.

Та з ласки Божої ця війна тривала не довго. Горде польське „моцарство" розлетілося в пух і прах за пару тижнів, а з ним розлетілась і ганебна Береза Картузька. Вночі на 18 вересня, зберігаючи найглибшу тишу, щоб в'язні не почули, як останні тхорі і боягузи, втекла поліція, охорона концентраку, і в'язні на світанку вийшли на волю. Та не надовго, бо під владу ще страшнішого, ще лютішого ката — червоної Москви, на нові знущання, на нові муки, а для багатьох на м у ч е н и цьку смерть в підвалах НКВД.

Минуло тридцять років від згадуваних подій. Багато колишніх в'язнів Берези Картузької, після тяжких переживань під большевицькою і німецькою окупацією, опинилося у вільному світі. Здавалося б, дехто з цих в'язнів скаже своє слово на осуд немудрої п о л і т ики Польщі у відношенні до українців, зокрема ж про Березу Картузьку. Але, на жаль, за ввесь цей час, наскільки авторові цих рядків відомо, появилося друком лише три невеликих публікацій.

Натомість у Польщі в 1965 році вийшов великий збірник п. з. „Березяци". Це книжка на 500 сторінок друку, що містить спогади в'язнів Берези Картузької — комуністів. Книжка цікава тим, що вона, крім спогадів, подає список імен усіх в'язнів - комуністів від часу заложення Берези до її ліквідації. Всіх імен на підставі державних і партійних архівів подано 635.

Але ця книжка, як і личить її авторам, написана так фальшиво, так тенденційно, що у читача мимоволі витворюється враження, що в Березі Картузькій були ув'язнені самі поляки та жиди, члени Комуністичної партії Польщі і кілька членів КПЗУ. Про в'язнів членів ОУН і взагалі українців згадується лише в двох-трьох місцях, але обов'язково з додатком „фашисти".

В книжці помітна тенденція — представити Березу Картузьку, як справу внутрішню, чисто польську. Немає й натяку на переслідування „меншин народових", так, ніби цієї проблеми в Польщі зовсім не існувало.

Отже, в ім'я історичної правди, колишні в'язні Берези Картузької повинні подбати про видання власного збірника, в якому були б висвітлені всі об'єктивні дані, всі події і виявлено жахливий терор і знущання над синами українського народу в першу чергу, бо цей злочин Польщі, яка б вона не була, не можна ані простити, ані забути.

НОВА П'ЄСА СТАРОГО ПРИСТОСУВАНЦЯ

„Культура і Життя" з 31 серпня сповістила, що в київському театрі ім. І. Франка Олександер Корнійчук прочитав свою нову п'єсу під наг. „Пам'ять серця" — „присвячену 100-річчю з дня народження В. Леніна". Очевидно театр негайно включив ту п'єсу до свого репертуару...

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ КРИМСЬКОГО НАРОДУ ДО СВІТОВОГО ГРОМАДЯНСТВА

У нелеґально видаваній в СССР російською мовою, „Хроніці поточних подій" (випуск 2 з 28 липня 1968 р.) вміщено поданий нижче документ — крик розпачу депортованих сталінськими посіпаками до совєтської східньої Азії кримських татар. Цей документ переконливо свідчить, як виглядає на практиці в СССР „дружба народів", як реалізується там „ленінську національну політику".

В 1944 році увесь наш народ був по - наклепницькому обвинувачений в зраді Радянської Батьківщини і насильно вивезений з Криму.

Всі дорослі мужчини перебували на фронті, працездатні старики і підлітки — в трудовій армії. Протягом одного дня, 18 травня, біля двох сот тисяч безборонних жінок, дітей і інвалідів війська НКВД без попередження вигнали з домів, завантажили в ешелони і під конвоєм вивезли до резервацій. Цією операцією керував маршал Ворошилов. Біля трьох тижнів, у закритих вагонах, майже без їжі, нас везли в Середню Азію. Туди ж після закінчення війни відправили мужчин, які повернулися з фронту. Наслідком нелюдської депортації і нестерпних умов, що в них ми опинились, у перших роках згинула понад половина всього нашого народу. Одночасно зліквідовано нашу національну автономію, розгромлено нашу н а ц і о нальну культуру, знищено наші пам'ятники, збезчещено і стерто з лиця землі могили наших предків.

Протягом наступних двадцяти років ми жили на становищі засланих, підпадали дискримінації, на наших дітях, навіть тих, які народилися на засланні, лежало тавро „зрадників", про нас видавали наклепницьку літературу, яку й тепер читають радянські люди.

Після XX з'їзду КПСС з нашого народу зняли режим заслання, але не зняли обвинувачення у зраді батьківщини і дозволили повертатися у Крим. З 1959 по 1967 рік в ЦК КПСС і в Президію Верховної Ради СССР ми вислали сотні тисяч колективних і індивідуальних листів з вимогою покласти кінець несправедливості. Представники нашого народу в Москві, після настирливих прохань, декілька разів були прийняті керівниками партії і уряду — Мікояном, Ґеорґадзе, Андроповим і Щелоковим. Кожний раз нам обіцяли швидко вирішити кримо - татарське питання, але замість того приходили арешти, висилки, звільнення з роботи і виключення з партії.

Нарешті, 5 вересня 1967 р. вийшов Указ Президії Верховної Ради СССР, яким знято з нас обвинувачення в зраді, — однак в Указі названо нас не кримськими татарами, а „громадянами татарської національности, які раніше проживали в Криму". Тим самим цей Указ узаконив наше вигнання з батьківщини і ліквідацію нас як народу. Значення Указу ми не з р о з у м і л и. Після його публікації декілька тисяч осіб поїхали в Крим, але їх знову звідтіля насильно вивезено. Протест, що його наш народ вислав до ЦК КПСС, залишився без відповіді. Без відповіді залишились і протести представників радянського громадянства, яке нас підтримувало.

Влада відповідала нам тільки переслідуванням і судовими процесами. З 1959 року на судових процесах засуджено на кару до семи років двісті найбільш активних і відважних представників нашого народу, хоч усі вони діяли в рамках радянської конституції. Репресії щодо нас особливо зміцнилися протягом останнього часу. 21 квітня 1968 р. в місті Чірчіку військо і міліція розігнали кримських татар, які зібралися на святкування дня народження Леніна, понад 300 осіб заарештовано. В травні до Москви приїхало вісімсот наших представників, щоб передати ЦК КПСС листа з вимогою дозволити нашому народові повернутись у Крим. 16 і 17 травня їх майже всіх арештували і вивезли до Ташкенту під конвоєм. Одночасно в Ташкенті засуджено на різні кари чотирьох представників нашої інтеліґенції. Місцеві органи КГБ щодня викликають десятки людей і намагаються шантажем та погрозами змусити їх відмовитися від повернення на нашу батьківщину.

На нас поширюють наклепи, нібито ми хочемо повернутися в Крим, щоб виселити тих, які там тепер живуть.Це неправда.Ми мирний народ, завжди жили й житимемо в дружбі з многонаціональним населенням Криму. Не ми будь - кому загрожуємо, — нас постійно тримають під загрозою національного знищення.

Те, що з нами роблять, має цілком визначену назву — геноцид.

Упродовж нашої боротьби під листами, висланими нашим народом радянському урядові, зібрано в загальному підрахунку понад три мільйони підписів. Це значить, що кожний дорослий кримський татарин підписався під ними не менше як десять разів. Жадна партійна інстанція ні разу не відповіла нам, жадна радянська газета ні разу не згадала про нашу боротьбу.

Через те ми звертаємося до світового громадянства.

Ми звертаємося до всіх народів СССР, як малий незалежний народ звертається до народів - братів.

Ми звертаємося до всіх народів світу, передусім до тих, які самі зазнали, що означають національна нерівноправність та гніт.

Ми звертаємося до всіх людей доброї волі з надією, що ви прийдете нам з допомогою.

Допоможіть нам поверну-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Вивезли з України понад мільйон людей!!!

Згідно з повідомленням Центрального Статистичного Управління СССР населення Совєтського Союзу збільшилось з 208,826,650 (у дні цензусу 15 січня 1959 р.) до 239,000, 000 осіб на 1 січня 1969 р., що становить загальний приріст 30,173,350 осіб, або кругло 14.5%.

Згідно з повідомленням Центрального Статистичного Управління УССР населення України на 1 січня 1969 р. виносило 46,800.000 осіб, отже, за останніх 10 років (від дня цензусу) збільшилось на 4,907,000, що в порівнянні із станом на 15 січня 1959 р. становить тільки 11.7% (на 15. 1. 1959 р. Україна мала 41.869.000 населення).

Немає, одначе, ніяких причин думати, що природний приріст населення України в останньому десятиріччі був нижчий від всесоюзного середнього приросту в тому часі — 14.5%, і тому приходиться ствердити, що в останьому десятиріччі „вибуло" з України 1,140.000 осіб.

Є це вислід політики Москви виселювання людности України в інші частини СССР, зокрема на Далекий Схід та в середньо - азійські республіки. Це виселювання велося й ведеться у різних формах, серед яких треба згадати такі:

— Призначування випускників високих шкіл на працю поза межами України;

— Набір робітників на роботу в північних і далекосхідніх районах СССР;

— Висилання молоді з „комсомольськими путівками" на працю в індустрії і будівництві в різних сторонах СССР;

— Висилання механізаторів, які закінчили школи механізації сільського господарства, в інші республіки;

— Висилання випускників шкіл трудових резерв, робітників різних професій на роботи в промисловості і будівництві;

— Висилання управлінських кадрів — службовців різних категорій, учителів, працівників охорони здоров'я, культури, торгівлі і ін.;

І врешті найважливіша форма —

— Переселювання робітників, колгоспників, і їхніх родин управліннями організованого набору робітників, які діють під керівництвом органів безпеки; тільки з України переселюють вони кругло 100,000 осіб річно.

Виселювання української людности з України ведеться згідно з пляном Москви колонізувати неросійські частини СССР.

Про розміри цієї політики свідчать цифри росту населення п'ятьох середньоазійських республік — Казахської, Узбецької, Таджицької, Туркменської і Киргизької ССР — в останньому десятиріччі. Беремо ці цифри з повідомлень статистичних управлінь згаданих республік.

За час від 15 січня 1959 р. до 1 січня 1969 р. населення зросло: Казахстану із 9,310,000 до 13,000,000, тобто на 3,690,000, або на кругло 40%: Узбекістану з 8,106,000 до 11,660,000, тобто на 3,554,000, або на 48%; Киргизії з 2,066,000 до 2,936,000, тобто на 870,000, або на 42%; Таджикії з 1,980,000 до 2,800,000, тобто на 820,000, або на 41.4%; Туркменії з 1,516,000 до 2,100,000, тобто на 584,000, або на кругло 40%.

В останньому десятиріччі п'ять республік Середньої Азії — Казахська, Узбецька, Киргизька, Таджицька і Туркменська виявляють додатковий приріст населення, понад загальносоюзний середній п р и р іст 14.5% порівняно з 1. 1. 1959 р., відповідно на 2,380,000, 2,370,000, 570,000, 552,000 і 365,180 осіб.

Отже разом згадані республіки, понад свій нормальний приріст населення у 14.5%, одержали ще, додатково армію колонізаторів, присланих Москвою в загальному числі 6,186,230.

абв

Лука Луців

22 ДОПОВІДІ ПРО ІВАНА ФРАНКА

(3)

Відомий л і т е р атурознавець Олександер Дорошкевич (пізніше зліквідований комуністами) писав про дві редакції повісти „Боа Констріктор" таке:

„Багато відмін є в тексті другої редакції в порівнянні з першою, і це все доводить нам про еволюцію Франкових поглядів: осуджуючи гостро на початку капіталізм і капіталістів з їхніми неминучими х и ж ацькими заходами, пізніше, коли сам Франко в значній мірі розійшовся з колишніми соціялістичними п е р еконаннями, він інакше оцінив його і підкреслив той могутній розвиток промисловости, що стався завдяки капіталізму". (О. Дорошкевич. Іван Франко ((1856-1916). Огляд діяльности й творчости. Вінніпеґ, 1928, ст. 27-28).

Про „зміну погляду Франка на соціялізм у пізнішому часі" говорить і редактор Іван Лизанівський, колишній галицький радикал, який у 20-их роках видавав видання творів І. Франка у 20-ох томах на Україні.

Слушно твердить д-р М. Стахів, що досі немає об'єктивної наукової праці про світогляд Івана Франка, але її треба б писати на основі публіцистичної і літературної творчости поета, бо тільки тоді вона буде повна і правдива.

Ще одна заввага до розвідки М. Стахова. Автор написав, що „поезію і інше письменство Франко вважав лише своїм побіжним заняттям, хоча до цієї творчости гнав його талант Божої іскри вродженого генія". Це могло бути в його молодості, бо М. Мочульський занотував, як поет нарікав на те, що навантажений такою працею, як коректа та редагування чужих праць, не може віддатися літературній праці, за якою шукав і яку вважав за важну і головну свою працю.

***

Проф. д-р Микола Андрусяк надрукував доповідь „Іван Франко та історичні концепції Михайла Грушевського" (103-116), в якій пише про те, що І. Франко розходився в 1912 році з проф. М. Грушевським у поглядах „на взаємини між Києвом та Великим Новгородом у княжій добі нашої історії". Іван Франко „спирався на збереженій у Галичині історичній традиції про національну єдність руського народу Києва, Великого Новгорода, Смоленська, Волині й Галича". Андрусяк пише, що „суперечний до збереженої в Галичині історичної традиції був погляд Михайла Грушевського, що виходячи з сьогочасного існування українського, російського і білоруського народів, прийняв існування цих народів у заранні історії східніх слов'ян" (ст. 103).

Як бачимо це чисто наукове, а не політичне розходження, як про це роздмухують совєтські науковці, які ненавидять М. Грушевського за те, що він у схемі української історії відриває Україну від Москви і трактує нашу історію як історію самостійного народу, а не „молодшого брата" у відношенні до Москви.

***

Проф. д-р Кость Кисілевський дав коротеньку статтю п. н. „Стилістичні й ритмічні засоби поезій І. Франка" (ст. 117-123). Автор, знавець клясичних мов, міг би дати ширшу працю на вибрану ним тему. На жаль, тут він дав тільки „короткий обрис теоретичного характеру", як сам признається до цього, в якому не було місця хоч трохи вичерпати поняття про цілість поетичної майстерности найбільшого по Шевченкові українського поета". Читач хотів би багато більше.

В статтю закралася помилка: дрогобицька гімназія була державною школою ім. Франца Иосифа, а не о.о. Василіян, як надруковано.

***

Також коротка стаття проф. д-ра Григора Лужницького „Драматичність поетичних образів у творчості Івана Франка" (125-130).

Автор на початку виясняв, що „термінів „драматичність" і „с ц е н і чність" вживається тепер у літературознавстві на означення того, що перш усього висловлює моторичність даного образу, — рух, тобто порівняння, яке у читача візуально, здорово, викликає враження дії, акції". Після того автор додає, що „дія (акція) не мусить бути сценічна й часом залишається списом, переданим у поетичній формі читачеві".

Автор користувався трьома поемами Івана Франка цю широку і досі неопрацьовану ще тему. Тому автор старався „дати загальне („Панські жарти", „Смерть Каїна", „Мойсей") і розглянув кілька поетичних образів поета та ствердив їхню „д р а м а тичність" ,але не „сценічність", бо „на сцені відтворити їх не можна".

Проф. Г. Лужницький твердить, що „пластика поетичних образів у Франковій творчості, хоч і підноситься у своїй напрузі часом до повної драматичности, але теж і паде, деколи до, скажім одверто, низького ступня журналістики. Як у своїх віршах, так і в житті, І. Франко рівномірним не є". Доповідач наводить уривок із „Панських жартів", в якому читаємо:

Пани тоді були не тес,
Що нині. Що тепер пани!
Хоч на нім шмаття дорогеє,
Хоч ситі, наче кабани,
То кожний ходить
зосторожна,
Боїться, мов біду збудить, —

і додає до цього уривка такі завваги: „Мусить нас вражати такий непоетичний вислів, як порівняння з кабаном („хоч ситі, наче кабани") — до речі, яке то порівняння сам Франко у дальших рядках цього вірша заперечує, бо пише, що сьогодні „пан"

довкола ширяє, глядить,
де б грошиків позичить
можна,
і думка в кожного тривожна,
що наборг їсть і наборг спить,
і що кишеня все порожня...

Тобто можна дуже сумніватися у правдивості порівняння „ситий, як кабан", коли „кишеня все порожня".

Та ми гадаємо, що Франкове порівняння не „мусить нікого вражати", бо „пани" у творах Франка могли мати і „шмаття дорогеє" і могли бути товсті, „як кабани", тому, що позичали гроші і жили понад стан, і вкінці продавано їхні мастки з молотка, як це видко з деяких Франкових повістей і навіть з „Панських жартів".

Автор вірно вважає, що найбільш насичений драматичністю поетичний образ в „Мойсеї" — це початок X пісні поеми:

Добігало вже сонце до гір
Величезне, червоне,
І було мов герой і пливак,
Що знесилений тоне.
По безхмарному небі плила
Меляхолія тьмяна,
І тремтіло шакалів виття,
Мов болючая рана...

(Далі буде)

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 26-го до 30-го ТРАВНЯ 1969 РОКУ, НА СОЮЗІВЦІ, КЕРГОНКСОН, Н. Й.

9.

Звіт головного контролера Івана Ващука

(Продовження з попереднього числа)

Змаліли:	
Рахунком чистого прибутку на суму	17,921.58
Залишилось на балянсі	$ 280,201.76
5. Рахунок прибуткового фонду:	
На день 31. грудня 1967 р. становив	$ 308,913.74
В звітному році зріс на суму	17,921.58
Разом прибут. фонд на 31. грудня 1968.	$ 326,835.32

г) Вислід:

У звітному році Союз закупив на Союзівку інвентар на суму	$ 7,219.20
Амортизував майно Союзівки на	12,678.61
Разом витратив	19,897.81
На покриття повищої суми одержав чистий прибуток у висоті	17,921.58
Відписав коштом власних прибутків суму	1,976.23

ґ) Оцінка господарки.

Господарка Союзівки під керівництвом двох менаджерів п. Володимира Кваса і п. Данила Слободяна була добра, дбайлива і фахова. Доказом того є збільшення прибутків в 1968. році. І так прибутки в порівнанні з минулорічними зросли на суму $56,650.24
витрати зросли на суму 47,222.56
а у висліді чистий зиск збільшився на $ 9,427.68
або на 111%.

Оцінюючи господарський стан Союзівки треба ствердити, що на Союзівці відчувається брак приміщень, головно в літньому сезоні, тому доцільним буде приступити якнайскорше до будови ще одної мешканевої одиниці з 50-ма кімнатами.

Союзівка вже сьогодні, як відпочинкова оселя, зі своїми різними вигодами, першоякісними харчами та чемною і ввічливою обслугою, здобула собі признання у всіх її відвідувачів, а в майбутності вона себе вповні оправдає і напевно принесе Союзові, його членам та всій українській спільноті і в Америці і в Канаді моральні і матеріяльні здобутки.

III. ЗАВВАГИ ТА ПОБАЖАННЯ.

1. Книговодство Союзівки слід дальше уважати неповним. Його треба доповнити й оформити.
2. На Союзівці треба конечно перевести інветаризацію рухомого майна, що на день 31. грудня 1968. року становило книжкову вартість 167,489.92 дол.
3. З кінцем кожного року слід переводити інвентаризацію товарів бар, крамниці і харчового магазину.
4. Завести книгу денних статистичних звітів з кількости виданих снідань, обідів і вечер.
5. Готівкові виплати на суму 10,225.35 дол., що мали місце в звітному році треба уважати за високі. На будуче їх треба зменшити до мінімум.
6. Касир Українського Нар. Союзу повинен подбати про систему фінансового діловодства і на Союзівці.
7. Площі і будинки Союзівки вимагають вже частинного ремонту, який все треба переводити зараз після кожного сезону.

IV. КІНЦЕВІ ВИСНОВКИ.

Коли йдеться про цілість фінансової господарки Українського Народного Союзу, то найкращим її мірилом є рахунок прибутків і витрат, а він на день 31. грудня 1968. року представляється слідуючо:

В звітному році осягнено дійсних прибутків на суму	$ 4,245,137.46
Зужито на виплати з забезпеченевого і братських фондів суму	2,054,239.63
або 48.40%, зужито на покриття адміністраційних витрат	833,456.94
або 19.63%, чистий прибуток осягнув суму	1,357,440.89
або 31.97%. Разом прибуток брутто	$4,245,137.46

Чистий прибуток за 1968. рік у висоті 1,357,440.89 дол. додано до загального майна, яке на день 31. грудня 1968. року осягнуло суму 34.876,138.51 дол.

Повищі цифри самі за себе говорять і свідчать про розумну і доцільну господарку членів Екзекутиви Українського Народного Союзу.

Закінчуючи свій звіт звертаюся з закликом до Головного Уряду та до всього союзового членства, щоб у ювілейнім 1969. році, збільшили свою активність, та привітали нашу установу з її 75-річчям кадрами нового членства.

Звіт головного контролера Івана Іванчука

Мій цьогорічний звіт, обмежений до моєї активности в Шикаґівській Окрузі та до моїх заввაг до спільного звіту Контрольної Комісії УНСоюзу. В минулій каденції я очолював Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу в Шикаґо й околиці. Як рішено відзначити 75-літній ювілей „Свободи", то я докладав усіх зусиль до того, щоб це свято відбулося якнайкраще та запросив до співпраці всіх урядників Відділів. На жаль, так не сталось, але мимо всіх перешкод зі сторони тих, що не хотіли віддати пошани основникам „Свободи" і признання колосальній праці, що її „Свобода" виконала для українців в Америці і навіть в Канаді, на свято прийшло поверх 300 свідомих союзовців, які гідно вшанували срібний ювілей „Свободи". Окружний Комітет може похвалитись моральним і матеріяльним успіхом, а друкована програма свята чи не одинока такого змісту на всю Америку і Канаду, залишилася тривалою пам'яткою того. Як голові Окружного Комітету, мені треба було доложити до того свята досить праці. Рівнож хочу відмітити, що ті Відділи, що працювали в рамцях Окружного Комітету, значно причинились до присднання нових членів в Шикаґівській Окрузі.

Я був представником від УНС разом із заступником головного предсідника п. Степаном Куропасем і гол. радним п. Мироном Куропасем на Конвенції Іллинойських Братсько - Запомогових Організацій. Участь в таких конвенціях є дуже корисна, бо на них є нагода навчитись нових метод асекураційного бизнесу. Вже багато організацій, подібних до УНСоюзу, переходять на „дірект біллінг", а урядники Відділів сповняють тільки соціяльні і допомогові функції, а члени вплачують вкладки прямо до головної канцелярії. Деякі організації поступають так лише з тими відділами, яких урядники не є активними. А членів організують сталі організатори, які переходять спеціяльні вишкільні курси, й звичайно здобувають багато нових членів. Я переконаний, що на будуче треба конче й УНСоюзові перейти на таку систему, спеціяльно у великих відділах, в яких урядники не можуть віддати більше часу на організацію нових членів, або й в малих Відділах, в яких не можна дістати добрих секретарів.

УНСоюз повинен із переходом до нового приміщення розпочати нову систему праці в книговеденні, так і в способі організаційної активности. До організаційного департаменту слід прийняти фахових урядовців, бо цей департамент є фундаментом розвою УНСоюзу. В організаційнім департаменті треба впроваджувати новості, щоб збільшити прибуток членів, який не є такий, яким повинен би бути. Але все таки помимо малого прибутку в 1968 р. присднано 3872, що збільшило суму забезпечених на 2,884,263 дол. та підвищено пересічну суму забезпечення з 1825 дол. до 1855 дол.

Щодо видавництва „Свободи", то починається відчувати брак приміщення для друкарні, так, щоб можна виконувати друкарські праці краще й скорше і піднести прибуток видавництва. Ціни на папір все підходить вгору, а члени платять ту саму передплату за „Свободу". Робітники допоминаються підвишки, а з чого її взяти? В цій ділянці є багато такого, що можна поліпшити. „Веселка" минулого року виказала малий прибуток, але замалий, щоб можна її поліпшити. Батьки далі не доцінюють її значення для виховання своїх дітей. Поява одного випуску „Веселки" англійською мовою виказала досить велике зацікавлення серед молоді, яка слабо володіє українською мовою. Це діти вже третьої і четвертої ґенрації. І може треба буде видати більше таких числ. Поправді можна сказати, що ми мало уваги звертали на цю молодь.

УНСоюз проіснував 75 років та вступає на новий етап послідник 25 років до свого 100-річчя. І ми, урядники теперішні й ці, що прийдуть по нас, мусимо звернути більшу увагу на нашу молодь. Мусимо добре прислухатись до її вимог, її соціяльних вимог і психічного настрою, бо інакше ми не будемо діставати такого допливу нових членів, який ми повинні мати.

Не можна твердити, що УНС не інтересувався молоддю, бо вже минуло 30 років з того часу, коли започатковано спортову програму молоді. Ця програма до початку другої світової війни була дуже успішною. В ній брали участь сотні союзової молоді. Друга війна перешкодила в спортовій програмі, і хоч вона досі існує, то вже не в такім самім виді, як в минулому. Вже шостий рік відбуваються турніри в круглях, але в них замало бере участь наша союзова молодь, а тільки виключно старші члени, і то ці, які колись брали участь, як члени Унсоюзу в інших спортах. Цей спорт є задорогий для молоді. Отже, над спортовою програмою треба більше попрацювати, щоб змобілізувати більше нашої союзової молоді.

Усвідомім собі, що маса нашої молоді пропадає, асимілюється, і бодай 70% молоді не є зорганізовані та не були й не є членами ніякої молодечої організації. Наше суспільство мало інтересується молоддю, яка закінчує середню школу й вписується на університети, а ще менше тією, яка по студіях шукає праці та починає сама про свою будучність думати. Цей великий потенціял майже пропадає для українців. Шкода, що Виховно - дорадча Комісія УНСоюзу не могла проаналізувати більше громад, де є великі скупчення нашої молоді, та опублікувати висліди свого досліду. Вони були б дуже корисними для нас, як етнічної групи та стали б дороговказом для нас всіх на майбутнє.

Тому, що Екзекутива УНСоюзу з нагоди 75-ліття проголосила клич „Лицем до молоді", на неї спадає обов'язок виготовити програму для нашої молоді.

Звіт головного контролера Володимира Гірняка

Відвічальні обов'язки головного контролера УНСоюзу перебрав я щойно з початком місяця *липня* звітового року, й уже тому це моє звітування я зобов'язаний поділити на дві частини: праця на пості обласного організатора й праця на пості головного контролера.

МОЯ ПРАЦЯ НА ПОСТІ ОБЛАСНОГО ОРГАНІЗАТОРА

Отже вперше зупинюсь на моїй організаторській праці в 4-ох Округах, які я обслуговував, та допомагав відділовим урядникам моїми порадами й спільною з ними працею розбудовувати їхні Відділи новими членами. Пічну від Округи з осідком у великому індустріяльному місті Дітройті.

Відділи, що належать до тієї Округи, є розміщені так: в Дітройті та його передмістях ведуть свою діяльність 8 Відділів, а по одному є в Джексон, Флинт і Саґінав, Міш. До Округи належать ще 3 Відділи з Огайо, тобто 2 з Толідо й 1 з Россфорд. Також належать до неї 4 Відділи з провінції Онтаріо в Канаді, тобто 2 з Віндсору, 1 з Лімінґтону та 1 з Амгерстбургу. Усіх Відділів разом є 18 із числом, яке доходить до 5 тисяч членів.

На звітовий рік головний організаційний департамент був приділив річну квоту нових членів на цю Округу 430. До мого відходу з посту обласного організатора, ця Округа здобула лише 139 членів, а повинна була здобути 196, коли взяти до уваги половину з цілості першого півріччя.

На 18 Відділів тієї Округи маємо лише 6 таких, яких відділові урядники, хоч і не всі, розуміють свій вибір та працюють над розбудовою своїх Відділів новими членами. Урядники інших Відділів не підготовляються до праці й „не мають часу" зайти не лише до не-членів УНС, але до членів із низьким обезпеченням у Союзі, щоб поговорити з ними про підвищення, а коли й роблять це, то без підготови й припадково. І тому, якщо Округа не домагає, то причиною тих недомагань є відділові урядники тих 12 недіяльних Відділів. Як поправити цей ненормальний стан, подам мої суґестії на закінчення звіту про всі Округи.

Другою Округою, яку я відвідував два рази в звітовому році, була Округа з осідком у Чікаґо. Була вона найбільшою на території мойого діяння, бо належить до неї 34 Відділи з числом членів, що доходить до 10 тисяч, а населення нашого в цій окрузі також ніким не підчисленого, буде від 80 до 90 тисяч. Воно живе вигідним життям, не в бідних халупах, а в домах-палатах, виложених м'якими й дорогими килимами і самі вже вони не знають, чого їм ще потрібно, щоб задоволити забаганки! . .

В Чікаґо та його передмістях ведуть свою працю 20 Відділів, а 14 поза ним, навіть досить далеко, тобто: 3 Відділи в Індіяна, а 1 у Висконсин. Інших 10 в таких містах по одному Відділові: Калумет Сити, Джоліст, Арлінґтон Гайтс, Палатайн, Піорія, Вест Пулман, Гарвей, Чікаґо Іст та Рокфорді.

Квота на цю велику Округу була приділена на 1968 рік 960 нових членів. Довгі роки держала ця Округа прапор побіди над усіми іншими Округами! Та не без причин сталось так, що в останніх трьох роках почала вона занепадати й звільнювати майже кожного року темпо своєї організаційної праці та дійшла до того, що в тому звітному півріччю спромоглась лише на здобуття 172 нових членів, а повинна була осягнути 390. . . Причини занепаду майже ті самі, що й у Дітройті, а в додаток відома всім релігійна нетерпимість і громадське зрізничкування діють на шкоду громади.

Третьою Округою моєї організаційної праці була Округа з осідком в Клівленді, яка має в свойому складі 18 Відділів із около 5,000 членами. Населення нашого також тут ніхто ще не підчислив, але всі догадуються, що є його від 20 до 30 тисяч у Клівленді, Пармі та Лейквуд. Є воно одиноким містом на цьому континенті, яке має свій Культурний Город у міському парку, побудований тією українською громадою! Є в тих містах 8 наших церков: 4 католицькі, 3 православні й одна баптистська. Є тут пару сотень наших професіоналістів: лікарів, учителів та професорів університетів, дентистів і правників. Є також і кілька будівельних підприємств, Іншими словами: все є тут своє, що потрібне великій громаді, лиш бракує їм одного: єдности, якої конечно потрібно в громаді, щоб могла вона нормально й належно розбудовувати своє життя та робила щоденно поступ до все кращого завтра! Саме із-за недостачі тієї єдности постають ускладнення, які зупинюють розбудову Відділів УНСоюзу новими членами.

Приділена квота головним організаційним департаментом для тієї Округи на 1968 рік була 460 нових членів. За півріччя мого звітування Округа здобула лише 109 членів, тобто не дописала 92 членами. Відділи, які щорічно виконують, а то й перевищують свої квоти є 240 та 346.

Великим щастям для тієї Округи було в минулому те, що 240 Відділ мав добрих урядників, а спеціяльно секретаря в особі сл. п. Андрія Стецяка, який в останні два роки рятував Округу своїми здобутками. Поміг він тій Окрузі ще й у першому півріччю 1968 р., а на друге залишив цей світ і несподівано для всіх відійшов. . . Таких цінних, і, направду, великих та добрих людей маємо з кожним днем усе менше.

Найменшою Округою була й залишається Округа з осідком у Янґставн, до якої належить лише 10 Відділів, досить далеко від себе віддалених, якої число членів добігає 1,500. Для тієї Округи приділено квоту 140 нових членів, але в звітовому часі Округа придбала лише 17 членів, хоч повинна була приєднати 63 члени. За ввесь час моєї діяльности ця Округа ніколи не пішла в своїх річних здобутках вище числа 60 членів. Причиною для цього є тут не брак наших людей для обезпечення, а також і не біднота, бо її тут немає серед наших людей, але, як і всюди: бракує таких відділових урядників, в яких булаб добра воля потрудитись бодай пару вечорів в тижні відвідати наших людей та вказати їм потребу мати відповідне забезпечення від усяких випадків в УНСоюзі.

У всіх тих Округах є ряд щирих Союзових робітників, які постійно трудяться для УНСоюзу і мені багато помагали. Ось тут складаю їм щиро-сердечну подяку за минулу працю та прошу посилити її в 75-річчя УНСоюзу, а також і в майбутньому! . .

МОЇ СУҐЕСТІЇ: ЯК І ЧИМ ПІДСИЛИТИ НАМ НАШУ ОРГАНІЗАЦІЙНУ ПРАЦЮ

Досвід останніх кількох років моєї праці заставляв мене до думання над тим, чому по наших Відділах буває так, що деякі Відділи зі своїми урядниками виконують свою працю відповідно до вимог і часу, а деякі (а їх чомусь є все більше!) роблять те, що „можуть", а є й такі, які взагалі не реагують на упімнення й тому з року-нарік починають нидіти. Висновком мойого думання й застанови, являються ось ці мої суґестії:

1. Негайно підготовити й змінити нашу дотеперішню техніку й засоби праці, достосовуючи їх до часу й потреб на місцях діяння;
2. Підшукати й належно підготовити до праці новими методами льокальних організаторів із певною платнею місячно плюс комісове;
3. Так довго, поки ще будемо збирати вкладки при допомозі секретарів, піднести їхню винагороду за ту працю до висоти 7%;
4. Не зводити обов'язків обласних організаторів до ролі льокальних організаторів, але визначувати їм таку діяльність, яка має запевнити організаційному департаментові начас призначені здобутки нових членів Відділами в області їх діяння;
5. Підшукати людину до праці „Публічних Зв'язків", якої завданням буде підшукувати місцевості й робити зв'язки з відповідними людьми та організаціями, доглядати над діяльністю Обласних Організаторів та підшукувати місця для організування нових Відділів, а також — що буде дуже важливим — і збереження тих Відділів, які з якихось причин припинюють свою діяльність;
6. Виготовляти, постачати й розповсюднювати все свіжі такі матеріяли, які стимулюватимуть щоденно організаційну діяльність УНСоюзу;
7. Не дозволити на бездільність відділових урядників, а в потребі негайно змінювати їх, бо це одиноке заставить інших до акції;
8. Бути готовим, як зайде потреба, започаткувати зміни в збиранні вкладок.
9. Поза статутовими функціями — визначити й приділити додаткові функції всім ликторам членам Головного Уряду в розбудові Союзових Відділів;
10. Берегти й нікому не дозволити надуживати сторінок Союзового органу „Свободи" для таких цілей, які можуть пошкодити розвиткові УНСоюзу;
11. Не лише голосити та пояснювати членам Головного Уряду УНСоюзу, що це таке ФРАТЕРНАЛІЗМ, але також його якслід самим практикувати;
12. Ніколи не ставити своїх персональних інтересів вищеї Союзових, якщо хочемо вповні виконати наші обов'язки.

МОЯ ПРАЦЯ НА ПОСТІ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА

В початках мойого звітування я вже був згадав, що обов'язки головного контролера перебрав я з днем 1-го липня звітового року. Але тому, що було ще багато важних справ до виконання по деяких Відділах Округ Клівлендської та Янґставнської, то місяць липень зужив був я на поїздки полагодити їх, виконуючи працю обласного організатора.

В останніх 5 місяцях 1968 р. звітового року відвідав я 3 Відділи в Толідо та Россфорді й допоміг здобути 2-3 членів, а також і дав їм мої поради для їх організаційної праці. Бував на засіданнях від. урядників у Дітройті, Віндсорі, Лімінґтоні та Амгерстбурґу. Звичайно, бував я також і на всіх засіданнях та зборах Окружного Комітету, які відбулись дуже часто в справах підготви до 75-річчя „Свободи".

В часі триденного побуту гол. секретаря д-ра Я. Падоха в Дітройті в організаційних справах, бував я на окремих засіданнях поодиноких Відділів, а також і звідав разом із ним то гол. контролером п. І. Ващуком щоденні українсько-католицькі школи та їх учеників і вчителів, з якими навязали ми контакти в справі передплат „Веселки", яка має послужити лектурою в навчанні дітей по тих школах. Були вони всі вдоволені нашими відвідинами та в розмові запевнювали нас, що на слідуючий сезон зроблять замовлення на „Веселку" для тих своїх учеників, які ще досі її не мають і не читають. Та цього треба буде нам самим на місці допильнувати, щоб на шкільний сезон 1969-70 роки „Веселка" стала допоміжним чинником у навчанні наших дітей по цілоденних наших школах в місті Дітройті.

У місяці вересні був я в Клівленді на похоронах сл. п. Андрія Стецяка, сек. 240 Відділу. Репрезентував я там членів Екзекутиви УНСоюзу та виголосив надгробну промову, прощаючи його від усього Союзового членства. В місяці жовтні був я на Конґресі КУК у Вінніпеґу, де й був також і наш головний предсідник п. Й. Лисогір та всі головні урядники УНСоюзу з Канади. Запевнився я в тому, що присутність наша на тому великому й чисельному Конґресі затіснила добрі звязки з делегатами не лише самого міста Вінніпеґу, але також із тими, що були приїхали на той Конґрес із різних кінців Канади. Особисто гостив я в своїй кімнаті багато мені давніше відомих людей із Заходу Канади та вів розмови з ними про наші далекойдучі пляни розбудови ширшої мережі союзових Відділів по Західній Канаді. Довідався я також від них, що людей наших до обезпечення ніколи не забракне тамже, лиш треба нам подбати про здібних людей, які зуміють якслід повести тією організаційною працею.

За короткий той час написав я кілька репортажів-дописів про загально-громадську й Союзову діяльність нашими Відділами та вислав до „Свободи" й інших наших часописів, які були всі поміщені на їхніх сторінках. Був я також на похоронах 3 добрих Союзових членів і виголосив надгробні промови, а відтак на просьбу їх родин і написав був про них некрологи до преси.

Дня 31 березня 1969 року, разом із іншими головними контролерами переводив протягом 6 днів головну контролю Союзового майна та ведення всякої його господарки в 1968 році. Контроля ця відбувалась у приміщенні головної канцелярії УНСоюзу та закінчили ми її на нашій Союзівці в Керґонксон. Голова Кон. Комісії, д-р В. Ґалан, доручив був мені перевірити всі Союзові морґеджі, їх стан та відсотки, а також і всі членські позички на свої грамоти. Мав я також дати певну допомогу в праці контролерам пп. Іванчукові та Ващукові. Першому в провіренні платні всім робітникам у головній канцелярії УНСоюзу та друкарні й адміністрації „Свободи", включно з її редакторами й кореспондентами; другому в контролі Союзівки, її господарки й стану її будинків та інвентару.

Цю працю я виконав та спершу подав усний звіт, а відтак виготовив на папері й передав його голові К.К., д-рові В. Ґаланові.

Кінчаючи оцей мій звіт, я повинен сказати, що в звітовому році не було зроблено нічого такого, що можна б назвати злом і я не міг би до того призначися. Я повинен сказати також, що до перфектности ми ще не дійшли в ніякому секторі нашої діяльности, але для цього є поважні причини, зовсім незалежні від тих людей, які відвічають за ті сектори. Над усіми тими недомаганнями ми застановлялись та подамо свої завваги й суґестії на цьогорічних нарадах Головного Уряду УНСоюзу.

Після закінчення звітування схвалено перервати наради до наступного дня, години 8.30 ранку.

Другий день нарад

Вівторок, 27-го травня 1969 р.

ТРЕТЯ (РАННЯ) СЕСІЯ

Третя, рання сесія другого дня нарад Головного Уряду розпочалася о год. 9-ій ранку. На порядок нарад прийшла 6-та точка програми, а саме дискусія над досі зложеними звітами, а саме Екзекутиви, Контрольної Комісії та головного редактора. Зборами проводить перший заступник головного предсідника інж. Степан Куропась.

VI. ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ ЕКЗЕКУТИВИ, КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ І ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

В дискусії взяли участь наступні головні урядовці: Богдан Зорич, п. Анна Чопик, п. Олена Олек, п. Марія Душник, Володимир Запаранюк, Дмитро Попадинець, Іван Геврик, Андрій Джула, Тарас Шпікула, Тарас Шмаґала, Мирон Куропась, д-р Володимир Ґалан, Іван Іванчук, п. Марія Демидчук, Іван Одежинський, Степан Гавриш, Іван Ващук, д-р Михайло Данилюк, Ярослав Падох, Василь Дідюк і Й. Лисогір.

Предметом дискусії та запитів були наступні справи: бюджет канадійської канцелярії, яким відає головна канцелярія в порозумінні з директором канадійської канцелярії, при чому комірне тієї останньої обмежене до суми тридцять долярів місячно; вимоги канадійської державної влади щодо праці УНСоюзу на канадійському терені; чи існує окремий бюджет організаційного відділу; діяльність спеціяльної комісії для справ молоді та можливості наближення молоді до УНСоюзу, зокрема в цей ювілейний рік. Завважено, що слід було б уклаcти спеціяльну програму для молоді, пов'язану з ювілеєм УНСоюзу; питання обласних організаторів та потреба збільшення їх числа; підвищення відсотків від сум, які знаходяться в сирітськім фонді; скільки Відділів не вплачують вкладок вчас і які заходи пороблено, щоб таких Відділів не було; чому не одержано досі аплікацій на стипендії для журналістів, хоч для них утворено дві окремі стипендії; потреба включати в звітування головних урядовців також

(Продовження на сторінці 4-ій)

VI. ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ ЕКЗЕКУТИВИ, КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ І ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

(Продовження зі сторінки 3-ої)

час від січня до річних нарад Головного Уряду; потреба нових заходів і приписів для заміни неактивних секретарів активними; розподілу морґеджів на всі округи і місцевості; використовування морґеджових позичок для здобуття нових членів й допомоги членам; питання коштів зорганізування члена секретарем і постійним організатором, і потреба аналізи таких коштів; чому гол. контролер Володимир Гірняк не працює, як обласний організатор; чи варто наголошувати майно УНСоюзу та його постійне зростання, зокрема при обмежених пожертвах на народні цілі; потреба нових родів забезпеченевих грамот; потреба відзначувати організаторів членів не лише за число придбаних членів, але також за більші суми забезпечення; приспішення появи союзових матеріялів у „Свободі", зокрема посмертних згадок, дописів про союзову працю і цікаві події та поміщування знимок; потреба змін статуту таких, які б дозволяли усувати секретарів, які роками занедбують союзову працю, але задержують свій відповідальний пост; потреба чіткішого розподілу функцій місцевих, окружних і обласних організаторів; надрукування твору Уласа Самчука, написаного з приводу ювілею УНСоюзу; чому не відмічено в огляді українського життя в минулім році 40-річчя УНСоюзу в Канаді; потреба скоротити час недуги, від якого залежить уділення допомоги внаслідок недуги: потреба спеціяльного вирізнення заслужених секретарів з нагоди 75-річчя; чому не виконано постанови Головного Уряду щодо будови нових приміщень на Союзівці; чому добрим членам відмовляється морґеджові позички; які відсотки платять тепер від таких позичок члени; скільки секретарів дістало за минулий рік підвишку винагороди в нагороду за це, що їх Відділи не мали втрати в активних членах й скільки секретарів одержить її; чи цю підвишку одержувано і за більші суми забезпечення; як з альманахом, присвяченим справі молоді, згідно з нашим ювілейним кличем „лицем до молоді"; чому ще досі не видаємо журналу для англомовної молоді; потреба належного доцінювання спортової діяльности УНСоюзу, зокрема круглевих турнірів; не всі дописи та справоздання про активність УНСоюзу є точно подавані в наших газетах, що слід поправити; час на появу нового числа англомовної „Веселки"; потреба радієвих союзових передач, зокрема у великих осередках, як Ню Йорк; потреба точнішого вияснення заходів для придбання нового приміщення головної канцелярії; реклама для людей, які не є членами УНСоюзу; чому головна допомога УНСоюзу відноситься до круглів, хоч маємо спортові Відділи; чи не слід облегшити обмеження забезпечення молоді, навіть коли вона загрожена військовою службою; слід зменшити число Відділів, які залягають з вкладками; слід привернути рівновагу поміж морґеджовими позичками уділюваними церковним і громадським інституціям та рядовим членам УНСоюзу; слід, щоб всі дописувачі до „Свободи" були членами УНСоюзу; якість фотографій поміщуваних в наших газетах; чи організаційні пляни є одобрювані цілою екзекутивою; чи дбає редакція „Свободи" про своїх наслідників, які могли б продовжувати редакційну працю, які заходи зроблені в цім напрямі?; в касових звітах слід точніше подавати витрати канадійської канцелярії; чому не виплачено підмогу для канадійських Окружних Комітетів; питання винагороди лікарів за оглядини кандидатів на членів.

На цьому закінчилася дискусія й члени союзових органів, над звітами яких ведено дискусію, приступили до відповіді на пороблені заміти та поставлені питання.

Першим відповідав головний предсідник **Йосип Лисогір.** Питання активних секретарів є дуже важливе для росту УНСоюзу. Про вибір секретарів рішають члени, які повинні вибирати тільки добрих кандидатів. Зміна на пості секретарів є звичайно корисна, бо 99% нових секретарів здобуває більше членів, як давні. Треба добре вибирати також інших урядовців, які повинні допомагати секретареві. Виробляймо опінію, що слід в ці справи ввести зміну, то й переведемо її. Я натискаю Вас згори, а ви натискайте у Округах та у Відділах. Відносно виплати 7-го відсотка секретарям, то годі його виплатити тим, які не працюють. Якби секретарі хотіли здобути членів, то наки здобули б, а також не тратили б членів. Варто заплатити за організаційний апарат, але за добрий. Хоч маємо резерви, то на щоденні видатки грошей не слід брати з ощадностей. Відносно збільшення числа морґеджових позичок для членів, то нашим обов'язком є інвестувати наші гроші якнайкраще, щоб приспорити нові фонди. До того треба бути обережним з морґеджами. Щодо виплати хворобового після п'яти місяців недуги то це є конечне, бо маємо невеликі фонди на цю ціль, тому допомагаємо в засаді тільки хронічно недужим, а не всім хворим. Питання „Веселки" в двох мовах трудне. Одні бажають її, другі не бажають. Щодо нового приміщення головної канцелярії, то робимо всі старання для того, щоб його скоро вибудувати в Джерзі Сити і то на яких 12 поверхів. З уваги на це, що ця будова буде в межах міської перебудови, заложимо корпорацію, яка буде вповні власністю УНСоюзу. Відносно деяких згадок у нашій газеті, слід завважити, що часто йде про платні оголошення, які містимо для усіх, без уваги чи вони члени УНС, чи ні. Так було з виборчими оголошеннями. Натискаємо на Відділи, які залягають зі заплатою вкладок, помагайте нам на місцях. Треба дбати про активних секретарів. Наділяймо неактивних секретарів почестями й стараймося їх заступити більше активними. А щодо заплати організаторам, то платимо стільки, скільки вони зароблять. Рішають їхні успіхи.

На цьому закінчено третю сесію нарад Головного Уряду й відложено наради. на час обіду, до другої години по полудні.

ЧЕТВЕРТА (ПОПОЛУДНЕВА) СЕСІЯ

Четверта з ряду, пополуднева, сесія другого дня нарад розпочалася у вівторок, 27-го травня 1969 р. о год. 2.30 по полудні. Продовжуються відповіді та вияснення членів Екзекутиви, Контрольної Комісії та головного редактора.

Заступник гол. предсідника інж. **Степан Куропась** підмітив, що придбання вакаційної а то й цілорічної оселі вроді Союзівки на Заході є конечне для дальшого розвитку УНСоюзу. Зокрема це конечне для десятитисячної громади союзовців в Чикаґо і околиці.

Володимир Сохан, заступник гол. предсідника і керівник Рекордового Відділу, подав у своїх відповідях на порушені в дискусії справи ось такі вияснення:

Рекордовий Відділ переводить спеціяльну перевірку і придержується обмежень сум і кляс забезпечення для аплікантів у військово-зобов'язаному віці 18 до 26 років згідно з постановою річного засідання Головного Уряду. Над змінами цього рішення Головного Уряду варта застановитися на цьогорічних нарадах, беручи під увагу з одної сторони змінний риск забезпечення з огляду на стан війни, а з другої сторони на потенційність попиту на забезпечення серед молоді, яка кінчає студії і стає професіоналістами, та на потребу зв'язання молоді із українською установою забезпечення.

У довіднику про Відділи УНСоюзу, поміщеному в ювілейному Альманаху, стверджено досі на 462 Відділи 3 помилки на п'ять досі одержаних листів у цих справах. Для виготовлення цього довідника мали ми термін 14 днів і тому треба було для цього використати наявні матеріяли із ювілейного Альманаху - Пропам'ятної Книги 1936 року та з метрикальної книги Відділів, що їх вели різні особи від початку існування УНСоюзу. Коли будуть остаточно устійнені правильні дані, помилки у метрикальній книзі відділів будуть справлені, а крім цього ми помістимо у „Свободі" в якійсь формі правильні інформації про Відділи, де потрібні будуть спростування.

Нові роди і кляси забезпечення можуть бути введені в УНСоюзі, коли наші слідкування за попитом на ринку життьового забезпечення, що їх ми постійно ведемо, викажуть популярність та практичність якоїсь нової кляси, чи роду забезепечення. Але ми маємо вже декілька недавно введених кляс забезпечення в УНСоюзу, які не оправдали наших сподівань, тому перед остаточним рішенням вводити нові кляси треба добре буде застановитися про можливості популяризації таких кляс серед нашого громадянства. УНСоюз має в дану пору всі основні роди і кляси життьового забезпечення, а малі числа досі виданих грамот декількох нововведених кляс із порівнянням з коштами їх введення доказують, що треба бути обережним із проєктами нових кляс. Комерційні установи вводять часто нові поліси лише тому, щоб пропонувати покупцеві щось нового, чого нібито немає досі на ринку забезпечення, але в дійсності продають вони цей самий товар тільки дещо інакше оформлений, як комбінація двох, чи навіть трьох кляс забезпечення в одній полісі. Чи оплатиться УНСоюзові вводити такі новості, треба б добре простудіювати наш український ринок життьового забезпечення.

Секретарські курси для вишколу нових та перевишколу теперішніх секретарів є потрібні та корисні для УНСоюзу. Але на учасників курсів треба б вибирати відповідних кандидатів з поміж секретарів і союзовців, які є найбільше надійні і зможуть з таких курсів скористати та принести користь УНСоюзові. Коли наприклад таких 50 вибраних курсантів відбуде курс на Союзівці, то такі курси напевно принесуть багато користи УНСоюзові. Якщо б такі вибрані кандидати на курсантів не могли взяти участи в курсі на Союзівці, а було їх в поодиноких округах по 10 чи навіть менше, тоді було б добре влаштовувати такі вікендові курси по округах, на які на один вікенд їхав би головний секретар, а на другий заст. гол. предсідника і такі лекції впродовж двох вікендів були б рівновартні одному п'ятиденному курсові на Союзівці.

Головний секретар **Ярослав Падох** у своїй відповіді на поставлені питання організаційного характеру підмітив, що організаційний відділ не має окремого бюджету, а видатки на нього є в межах загального бюджету. Збільшення персоналу цього відділу є конечне. Збільшення числа обласних організаторів є конечною вимогою росту. Стараємося знайти відповідних людей, але це є дуже важко, бо українці в Америці, подібно, як в Україні, не долюблюють самостійних постів, але воліють такі, за які можуть дістати в п'ятницю чека, без ніякої відповідальности. Тому так важко в нас також про постійних організаторів, за якими ми пильно шукаємо. На понад тридцять кандидатів на обласних чи постійних організаторів, з якими ми в минулім році переговорювали, ми придбали двох. Наш обласний організатор Володимир Гірняк перестав ним бути, ставши головним контролером, бо така є в нас здавна постанова. Але його поміч в організуванні членів може бути використана в поїздках в дальші околиці. Організаторів членів відзначуємо й нагороджуємо не тільки за саме число членів, але також за суму забезпечення. У наших місячних звітах подаємо також суму забезпечення, а в цім році є встановлений бонус і за число членів і за суму забезпечення. Компетенція відділових, окружних і обласних організаторів є точно розмежована, але не всюди її перестерігають. Стараємося успішно полагоджувати конфлікти. Поважних досі немає. Неактивні Відділи це наша головна болячка. Бувають Відділи, які впродовж ряду років не здобули навіть одного члена, і мимо того не співпрацюють з постійними чи обласними організаторами, уникають їх та гніваються на них, як вони їх відвідують, щоб їм помогти організувати членів. Зміна цього вимагає постанови не лише нашої, але конвенційної. Наші обласні організатори стараються такі Відділи оживити. Інформації про засідання екзекутиви подає головний редактор в „Свободі" наступного дня, а згодом друкуються у протоколі. Часом затягаються відбитки протоколу, які ми додатково висилаємо головним урядовцем. Але є вже перед тим двічі про постанови поінформовані, якщо очевидно читають газету. Підвишку до семи відсотків від зібраних грошей одержали 202 секретарі Відділів, які не мали втрати в минулім році в активних членах, з цим, що ми не враховували членів, які відійшли до інших Відділів. Наше минулорічне рішення відносилося тільки до евентуальної втрати членів, а не передбачувало висоти суми забезпечення членів. Ми двічі заохочували секретарів до організування членів, щоб придбати цю підвишку. Радієві передачі були в більшому числі наших союзових скупчень. В Ню Йорку були труднощі, хоч ми старалися договоритися з існуючими стаціями, одна (церковна) не приймає платних оголошень, а друга не дала нам, хоч ми просили, оферти, яку можна було б приняти. Відносно плянів організаційної праці, то вони були подавані на кожному засіданню повної екзекутиви й були предметом дискусії та ухвал.

Головний касир **Петро Пуцило** поінформував про перебрані заморґеджовані реальности. Відсоток, який платимо від сиротинських грошей був нижчий, ми його підвищили. Конвенція повинна вирішити цю справу. Є клопоти з дивідендовими чеками, які Відділи, не доручивши членам, яких адрес часто не мають (виплачені грамоти) передержують, замість їх нам звернути. Мабуть краще було б висилати чеки прямо, а може навіть стягати вкладки прямо в головній канцелярії. Але ми не маємо адрес членів. Питання аналізи коштів членів, придбаних місцевими і обласними організаторами, не таке важне, бо ж ці останні, здебільша вписують придбаних членів на відділових урядовців. На хворобову допомогу дістаємо пару центів від членів, тому вона не може бути висока й до того за всякий час недуги. П'ять місяців недуги це лише засіб регулювання видатків на цю ціль.

Ред. **Антін Драґан** інформує, що мабуть тому не маємо ще кадидатів на журналістичні стипендії, бо вимагаємо зобов'язання, що стипендіянт, після закінчення студій, працюватиме в „Свободі". Минулого року ми мали двох кандидатів на загальну стипендію для студій журналістики, а в цім не було ані одного. Але й минулого року згадані студенти журналістики не внесли окремого подання на журналістичну стипендію. Будемо робити заходи, щоб таки дістати стипендіянтів. Велике число вісток, в тім також посмертних, не дають змоги всіх їх швидко надрукувати, але робимо всякі старання включно до збільшення числа сторінок газети. Часом скорочуємо довгі згадки, що нам приспорює потім багато клопотів. В хроніці подій з минулого року не все можна подати. Маємо такі клопоти з нею, що ми рішені перестати друкувати цю річну хроніку. Відносно книжки Уласа Самчука, то вона є в рецензії і буде надрукована. Підготовляємо Альманах присвячений молодечим організаціям, як частину нашого ювілейного видавничого пляну. Праця над цим виданням вже йде. На видання окремого англомовного журналу під цю пору не маємо відповідних фахових сил. Фонди знайшлись би. Обмежувати дописувачів „Свободи" виключно до членів УССоюзу годі. Є багато приятелів „Свободи" й УНСоюзу, які з приводу віку, віддалення чи стану здоров'я не можуть бути членами, а є цінними співробітниками нашої газети та інших видань. Та все ж стараємося в першу чергу друкувати статті і дописи наших членів, що постійно підмічуємо в газеті. Про доріст дбаємо і ним журимося, але то важка справа у нашій дійсності.

Голова Головної Контрольної Комісії **д-р Володимир Ґалан** підмічує, що була постанова конвенції, яка забороняє головним контролерам бути платними, постійними урядовцями УНСоюзу, тобто організації, яку вони мають контролювати, бо є це конфліктом інтересів.

Головний контролер **Іван Іванчук** підмічує, що пряме вплачування вкладок до головної канцелярії буде в недалекій будучності конечністю, подібно, як фахові організатори. Підкреслює, що до організаційного відділу треба більше сил і то урядовців ,які є фахівцями в життєвім забезпеченню.

Головний контролер **мґр. Іван Геврик** підмічує, що Контрольна Комісія дістала деякі листи в справах зв'язаних з річними нарадами і їх переглянула та поробить відповідні внесення.

З уваги на наглячі заняття управителів Союзівки, приявні погодилися вислухати їх звіти поза чергою.

VII. ЗВІТ УПРАВИТЕЛІВ СОЮЗІВКИ

Звіт Данила Слободяна

Most guests greet us with the question "What's new on Soyuzivka." In this fast changing world people have come to expect changes.

Our changes lately have not been spectacular or readily apparent. We have to and are getting new electrical service in the Old Clubhouse because the old service is overloaded. Over the years we have added new refrigerators, more electric lights, and appliances, ice cube makers, etc. Four times on a busy Saturday night we have had our main power fuses blow and everyone was left in the dark while we changed fuses.

Our dance floor had to be sanded and a new finish applied.

Our signs are being replaced this year. Commercial sign painters want $150.00 for a sign 4x5 ft. Painting yearly $50.00. We are making these signs ourselves using pre-finished enamelized aluminum on plywood and reflective letters at a cost of $100.00 for a 4x8 ft. sign good for 10 yrs. We would like to have more signs in better locations but in many cases the property owner will not give his permission or wants $100.00 as a yearly fee. We tell you this so you will realize the difficulties involved.

We do have a problem with our swimming pool deck. The concrete is spalling. One contractor submitted a bid of $14,730.00 or $11,400.00 for an optional method using a Dex-O-Tex product made for this purpose. For about $3,500. we can cover the entire deck with outdoor carpeting. We are still studying this problem.

We have spoken repeatedly about the need for expanding our hotel and dining room facilities. Yet we have had no action. In the meantime we are struggling. Dinners have to be served in the Recreation Hall and due to lack of kitchen facilities there we have to truck dishes, pots and pans, food, coffee, etc. from the Main House. Until now we have used my personal station wagon and it has been ruined in the process. In a week or two we should receive a new Ford Club wagon that has seats for 12 passengers which can be removed when we need to carry food be it to the Rec. Hall, the children's camp or the outdoor buffets.

You may have noticed that our stage has been changed. The curtains that were on the side have been moved to the rear wall, panels have been placed on the side that turn and while hiding the audience's view, performers on stage can see and are free to pass through. We also hope they will help throw the sound.

One hundred red padded aluminum stacking chairs have been ordered for the Recreation Hall. This is not enough but it will help us. On Saturday nights we have had to carry folding chairs from downstairs after the programs ended to the top deck when the dance started.

The bathroom facilities in the boys help quarters are being improved. The girls quarters and the Clubhouse could stand improving also as well as Wynnyky.

We intend to make a second volleyball court adjacent to the composition tennis courts.

Our Annex building is in a sad state. It is an old building with old style plumbing fixtures, the rooms are small and the plumbing is in bad condition, we are constantly repairing it. The question is what to do? Are we going to throw away our money on a building that is not worth it?

One other problem, we have to look for and make new parking facilities. No one wants to park any distance away, everyone wants to be on top where there are simply not enough parking facilities.

On Saturday nights for our own protection we hire guards who patrol our grounds, invite hippies or those who are not dressed properly to leave and maintain a certain standard of respectability to our establishment.

Three years ago our guests, 1,000 of them, signed a petition to have Route 44-55 improved by the state. Today as you may have seen they are widening this road. This was done by the Granit Hotel with our cooperation.

We ourselves petitioned and appeared before the Town Board twice to have Foordmore Road improved. I have the promise of the Town Supervisor Frank Harkin and the Road Supervisor Mr. Fleckenstein that this road will be taken care of this year and the bad curve by the bridge will be straightened out.

Even though it is repetitious, I've been begging for it for years, I must again say, not I but the customers are demanding air-conditioning in the bar, in the Rec. Hall, in the Dining Room and even the hotel rooms. We, the managers, have to listen to this complaint constantly.

We have one maintenance man working for us now, he is a good hard-working man, handy, we intend to keep him.

Our bookkeeping, in accordance with the board of controllers' recommendation of last year has been switched back to Soyuzivka. While this is work for us, at least we have a better idea of what bills are paid and unpaid and what prices are being charged us. Now we're keeping account of oil and electric consumption by buildings.

The students attending the courses are being put in quarters that are tight and inadequate. We have spoken on previous occasions about doing something — there is one thing to do, build a new building of a suitable size with facilities that can accommodate them. I must say here that the boy students do a lot of damage every year; they break doors, windows, put holes in and write and paint things on the walls and ceilings. They do cost us money for their vandalism.

As you drive by Route 209 or in this area or read the advertisements in Svoboda many small hotels are for sale in this area and some of our people are getting stuck.

There used to be 459 hotels in this section of the Catskills. Today there are 150. This does not mean that fewer people are coming here but it does mean that big hotels are getting bigger because they offer more and the small ones are going out of existence because they are not giving what the people want these days. Just 1 miles from here is the Granit Hotel which has rebuilt its night club three times, has built a new addition every year and is now building a 10 story building for $10 million dollars.

So Soyuzivka must expand, provide all facilities or we too may be forced to pass out of the picture. Our guests, too, are demanding and willing to pay for better modern rooms.

In closing I wish to state that of all the projects the U.N.A. has undertaken, Soyuzivka has been the most fruitful. Our Ukrainian people are coming here, our youth has found a place to come of which they are not ashamed. Let us not stand still and do nothing, let us go forward and keep up with the times.

Звіт Володимира Квaса

Мені приємно звітувати за останній рік, тому що це був Ювілей Союзівки в її 15-ліття. Ми докладали всіх зусиль, щоби Ювілейний рік випав якнайкраще. Але тут я подам тільки короткий звіт про наші приходи і розходи за 1968 рік, тому що про це подрібно вже звітував наш головний касієр.

Загальний оборот Союзівки за останній рік виносив суму $333,960.10, тобто збільшився з порівнянні з попереднім роком на суму $55,799.72.

Ми цю суму розіб'ємо на поодинокі відділи:

З винайму кімнат	$31,612.60
Бара	15,042.44
Крамниця	3,996.62
„Снек бар"	4,542.44
Різні	605.62

Обороту з винайму кімнат в сезоні, ми не побільшили, натомість побільшили його поза сезоном. У Ювілейному році відбулося багато з'їздів, ювілеїв, конвенцій і іншого роду підприємств. Найважнішою подією останнього року були відвідини нашого Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого. Ми були горді з цього, що ми мали нагоду такого достойного гостя гостити на нашій оселі, тимбільше, що наш Архиєпископ та Епископ Шмондюк разом з священиками ночували на Союзівці. Пан Василь Модрейко з родиною відбували в цім часі свої вакації у нас і вони дуже радо відступили нам „Полтаву", де вони мешкали, для нашого дорогого Гостя. У той день зібралося на Союзівці біля 2,000 людей, щоб привітати нашого Архиєпископа-Кардинала. Наш дорогий Гість відправив молебен, а потім ми Його попросили на прийняття до їдальні, разом з нашими гістьми. Потім відбувся концерт в його честь. Концерт був короткий, але добрий, в ньому брали участь наші молоді таланти, а пані Лисогір піднесла рівень концерту своїм виступом, за що складаємо їй щиру подяку. По концерті ми позамикали всі підприємства, щоб дати змогу нашим гостям відпочати і мушу підчеркнути, що гості Союзівки кооперували з нами і тим самим виявели велику пошану до Верховного Архиєпископа.

В цьому ювілейному році відбувся перший з'їзд бувших працівників Союзівки, на який прибуло понад 100 осіб. Яке гарне враження зробили вони, як повиростали і споважніли. Деякі вже з них є учителями ,інженерами і лікарями. Багато з них є активними членами по українських і американських організаціях. Вони люблять Союзівку, їх щось сюди тягне, самий факт, що деякі з них їхали сюди цілу ніч з малою дитиною, або літаком, чи це не посвята. Вони зорганізували комітет, який має зайнятися зібранням нових адрес і мають видавати інформативну газетку, щоб тримати контакт між собою, а потім між їхніми дітьми. Постановили частіше такі зїзди робити і заплянували вже другий на 1970 рік.

Наших гостей, які відбували вакації на Союзівці протягом 10 літ ми запросили на безплатний вікенд. Також їх прибуло понад сто осіб, деякі з далеких сторін і не тому, що це був безплатний вікенд, бо деяких більше коштувала дорога, але тому що їх сюди щось тягне і вони всі мають багато спільного зі собою, як одна велика родина.

Наше Лікарське Товариство, відбуває тут свої осінні зустрічі вже протягом 15 літ, а що другий рік свою конвенцію. Ми старалися скромно подякувати їм за це прибравши спеціяльно залю і тостом шампана.

Дуже багато товариств і комітетів мали з'їзди на нашій оселі, а найбільшим був з'їзд учнів Академічної Гімназії у Львові у її століття. На цей з'їзд прибуло понад 700 людей, навіть з далекої Австралії. Ми мали досить проблем з цим ґїздом тому, що не мали досить кімнат і були змушені винаймити понад сто кімнат у наших сусідів. Наша їдальня за мала, а навіть на бенкет заля була замала, ми мусіли примістити там 450 людей, а решту в їдальні, так що в цім часі ми були змушені обслуговувати в обох їдальнях. Тут я мушу підчеркнути, що наші студенти вивязалися краще, як деякі професіоналісти. На залі, де відбувалися збори, ми протягом одної години були готові з бенкетом.

Однак маємо проблему зі залею, бо не маємо там кухні і машини до миття посуди і мусимо все возити з головного будинку. Крім цього в гарячі дні баємо багато нарікань, що не має охолодження в залі.

Поза сезоном маємо переважно під час тижня багато підприємств льокальних американських організацій, які помагають нам покривати частину коштів наших сталих робітників. Ми даємо їм українські програми і вони дуже їх люблять і вже домагаються українських танців.

(Продовження в наступному числі)

У справі українознавчих студій на Пенсильвенійському університеті

Філія УККА у Філядельфії подає до відома заінтересованим студентам, що в цьому академічному році, 1969-70, буде на Пенсильвенійському університеті 3 українські курси: курс ч. 593 „Читання текстів давньої української літератури", курс ч. 599 „Семінар з української літератури", та у весняному семестрі курс ч. 594 „Новітня українська проза". Кожний курс дає на семестер один „Юнит" — це є три кредити.

Виклади в університеті почалися 4-го вересня, з тим, що впродовж перших двох тижнів можна робити ще пересунення чи доповнення в своїй програмі університеських курсів.

Подаємо до відома, що вписуватися на українські курси можуть також студенти інших університетів без жадних перепон. Повідомляємо, що в справі стипендій на ці курси треба звертатися до Кураторії Університетських Студій Українознавства при відділі УККА на адресу: 5020 Old York Road, Philadelphia, Pa. 19141. Окрім того інформуємо, що Видавничо-Стипендійна Фундація ім. Єпископа Сотера Ортинського при „Провидінні" приймає також прохання для уділення стипендій. Адреса цієї Фундації: P. O. Box. 11, Narberth, Pa. 19072.

Вайлвуд, Н. Дж.

МИСТЕЦЬКИЙ ВЕЧІР У ПРИМОРСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

У приморській місцевості Вайлвуд, Н. Дж., кожного літнього сезону перебуває на вакаціях багато українців. У тій місцевості вже нині є в посіданні українців понад 30 домів. Це вказує, що місцевість може розростися у важливе українське „вікно" в світ. Можна мати надію, що і Вайлвуд піде слідом наших осель, котрі в літньому сезоні стають важливими осередками суспільного життя, а факт, що в таких осередках зустрічаються люди з різних сторін і країн, додає навіть, що наші населенці не розгублються в світі безслідно.

Дня 3 серпня 1969 р. відбувся в міській залі у Вайлвуді дуже вдалий „Вечір, пісні, музики і гумору". Вперше в історії цього містечка залунала з публичної сцени наша пісня і наше рідне слово. Заля була заповнена глядачами і, якможна було завважити, серед присутніх були й чужинці. Імпреза відбулася завдяки ініціятиві інж. В. Осадчука і нашої доброї сценічної артистки Наталії Баумш.

Програма імпрези була вдало складена і за її добре виконання артисти одержали расні оплески. В імпрезі виступали: оперовий баритон Лев Рейнерович, Натолія Баумш — сопрано, миловучний тенор Павло Родко з Торонта, Володимир і Ольга Осередчуки — дует з гавайською гітарою, тріо СУМА: Ірка Зазуляк, Маріянна Гаманюк, Леся Романець, із замріяними піснями, і наш добрий гуморист-актор Степан Магмед. Його мила дружина Валя Калин - Магмед провадила цією милою імпрезою дуже вміло, а високої кляси фортеп'яновий супровід проф. Зої Маркович дав артистам добрі можливості виявити високу вартість своїх талантів.

М. Ліщинський

ОБОВ'ЯЗКИ ГОЛОВИ ОПДЛ ВИКОНУЄ МҐР ЛЕСЯ ХРАПЛИВА

Ню Йорк. — У зв'язку із станом здоров'я та обставинами, довголітній голова Головної Управи Об'єднання Працівників Дитячої Літератури ім. Л. Глібова, редактор і письменник Богдан Гошовський, ініціятор - засновник ОПДЛ, передав на нараді в Торонті на початку вересня ц. р. ділове керівництво ОПДЛ дитячій письменниці, членові Управи і головному представникові ОПДЛ на ЗСА мґр Лесі Храпливій. Ред. Б. Гошовський працюватиме далі в ГУ ОПДЛ в міру можливостей. Плянується скликання З'їзду членів ОПДЛ на початку 1970 року. Жовтень-листопад 1969 р. будуть проголошені місяцями чергового „Двомісячника української дитячої літератури".

ВИЙШЛА ЗБІРКА М. МАТУЛИ „НАДВЕЧІР"

Ірвінгтон, Н. Дж. — У видавництві новоульмівських „Українських Вістей" в Зах. Німеччині вийшла збірка М. Матули „Надвечір", до якої ввійшли вірші для дорослих і для дітей, у 2-му розділі, в тому й на таку тематику як „В перший день смерти С. В. Петлюри". Разом у збірці поміщений 51 твір, здебільшого на ліричні теми. Випуск має 66 сторінок, на доброму папері. На обкладинці змальована традиційна українська хата, але прізвища мистця, який оформив обкладинку, не зазначено.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Звернення Управи Т-ва Подолян

„Східня Европа, а в тім і Україна, стала колонією російської большевицько - комуністичної імперії, шовіністи якої безоглядно й брутально винищують провідних людей в Україні. Від „обліку" й ліквідації людей перейшли вони до ліквідації української спадщини з історії, літератури, мистецтва й фольклору. Українська еміграція у вільному світі цілком оправдано створила низку товариств, щоб збирати матеріяли про життя в Україні і видавати регіональні збірники - альманахи. У них живі учасники записують для історії неспотворену правду і все те, чим славна наша Батьківщина. Туди ввійде розповідь про діяльність провідних людей нашої доби і їхній вклад для національного розвитку, бо офіційна спотворена історія на Батьківщині їх напевно помине. Поділля становить одну з цінних областей з усіх поглядів України. Кожний свідомий українець знає про цей мальовничий і багатий на природні дари куток України.

У днях 7 і 8 грудня минулого року відбулося в Українській Вільній Академії Наук у Ню Йорку відзначення 900-ліття головного міста подільської землі Кам'янця-Подільського. У дводених святкуваннях з багатьма доповідями взяло участь чимало українців - подолян і не подолян. Наслідком того відзначення Управа Т-ва Подолян, за порадою численних своїх земляків, заходилася видати збірник, присвячений історії Поділля і Кам'янця - Подільського, розпочала збирати на це матеріяли й фонди. Досі зібрано близько трьох десятків статтей та близько 1.400 дол. грішми. Але тих грошей замало, щоб починати друкувати зібрані матеріяли. Тому Управа ласкаво просить суспільство допомогти в цій справі й пожертвувати якусь суму. Гроші надсилати на адресу (з позначкою „Поділля"):

The Ukrainian Academy of Arts & Sciences in the U. S. Inc. ,206 West 100th St. New York, N. Y. 10025.

С. Бартко — М. Кравчук

УЧЕНЬ НА СКРИПЦІ ЗДОБУВ ПЕРШЕ МІСЦЕ В МЕЛЬБОРНІ

Мельборн, Австралія. — Молоденький Ігор Якубович, учень в австралійській і українській школах, здобув найбільше вирізнення на іспитовому концерті з-поміж багатьох десятків учнів музики австралійської школи. Мельборнський щоденник „Гералд" поставив його на перше місце з усіх молодих скрипалів. Ігор Якубович — син адвоката з Буковини, мати вчителює в Рідній Школі у Нобл Парку. Малий Ігор здобуває також перші місця в навчанні в українській та австралійській школах, про що інформував тижневик „Українець в Австралії ч.15/1969.

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ КРИМСЬКОГО НАРОДУ ДО СВІТОВОГО ГРОМАДЯНСТВА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лися на землю наших батьків.

Листа підписали представники кримо - татарського народу, наділені мандатом, що уповноважує їх від імени народу боротися за поворот на батьківщину всіми законними засобами: Аксарова Зампір, лікар, м. Бекабад; Баймаров Решат, монтажник, м. Мелітопіль; Кадієв Роллан, фізик - теоретик, м. Самарканд; Воєнний Мурат, будівельник, м. Ташкент; Халілова Зера, педагог, м. Намангам; Ібріш Мустафа, інженер, м. Ташкент; Шабанов Ельдар, шофер, м. Бекабад; Бекірова Айше, педагог, м. Бекабад; Муратов Рамазан, робітник, м. Бекабад і т. д. Всього 118 підписів.

НОВІ ВИДАННЯ

КНИЖКИ ДЛЯ ВСІХ

У. Самчук: На твердій землі — $4.00; Марія — $2.00; І. Книш: Три ровесниці $3.00; А. Галан: Невигадане $3.00;; З. Дончук: І бачив я... — $5.00; Аг. Кримський: Вибране — $2.40; Д. Гуменна: Скарга майбутньому $5.00; Віра Ворскло: Листи без адреси — $2.00; Ів. Манило: Пеани і кпини, Грім за зорею, Україна сама... $1.00; Журнал „ВОЛОСОЖАР" (сузір'я Плеяди) чч. 1-10-11, 1969, з творами відомих укр. письмен. — річна передпл. $2.00; ціна 1 прим. $0.35, два прим. $0.50. Усі числа (за минулі роки) — $1.00; А. Орел: Словник іншомовних слів (три томи) — $6.20; Д. Нитченко: Укр. правописний словник: $2.10. Замовляти:

Mr. I. Manylo, Cumberland Rd. Millville, N.J. 08332, USA

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
БАТЬКА і ДІДУНЯ

бл. п. Отця Протоєрея МИКОЛИ ХАРІЩАНА

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в Українській Православній
ЦЕРКВІ-ПАМ'ЯТНИКУ СВ. АНДРЕЯ
Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

дня 13-го вересня (в суботу) 1969 р.

о год. 11-ій перед полуднем

Дочка — ОКСАНА
Син — ІГОР
Зять — ПЕТРО Я. ПЯСЕЦЬКИЙ
Внуки: ПЕТРО-МИКОЛА і НІНА-МАРІЯ

Глибоко зажурені передчасною смертю
Дорогого Друга

д-ра Івана Степановича Подриґулі

висловлюємо своє найщиріше співчуття
Його Дружині пані Ірині і Синові Степанові.

Алла і Вячеслав ДАВИДЕНКИ

Ділимося сумною віесткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, дня 8-го вересня 1969 р. прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшла від нас у Вічність, у глибокій старості

Найдорожча МАТИ, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

КЛИМЕНТІЯ БОРОДАЙКОВА

Вдова по ОЛЕКСАНДРІ

ПАНАХИДА буде відправлена в середу, 10-го вересня ц. р. о год. 8-ій веч. у похоронному заведенні П. Яреми при 7-ій Східній вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 11-го вересня 1969 р. о год. 10-ій вранці з похоронного заведення до Української Католицької Церкви св. Юра, опісля на цвинтар св. Раймонда в Бронксі.

У великім смутку:

ОЛЬГА ЦЕЛЕВИЧЕВА — донька
СЛАВА СТАВНИЧА — донька
ВОЛОДИМИР — син з дружиною ЯЦКОЮ
КОРНЕЛЬ — син з дружиною ОЛЕКСАНДРОЮ
БОГДАН — син з дружиною ІВАННОЮ
ЛЮБОМИР — син з дружиною ІРИНОЮ
Внуки, Правнуки, ближча і дальша Родина в Америці, Австралії і в Україні

В ТРИДЦЯТУ СУМНУ І ТРАГІЧНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого, ніколи Незабутнього БАТЬКА

бл. п. ОЛЕКСАНДРА ХАРКОВА

мистця-маляра, поручника Армії УНР, професора в українських середніх школах в Яворові і Стрию

буде відслужена

дня 14-го вересня 1969 р., о год. 10-ій вранці

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в Церкві Св. Свщм. ЙОСАФАТА, 1195 Дуц Аве. в ТРЕНТОНІ, Н. Дж.

ПАНАХИДА

по закінченні Святої Літургії.

Запрошую сердечно Приятелів і Знайомих взяти участь в Богослуженні й Панахиді. Прошу про Молитви.

Син — ОЛЕКСАНДЕР

Канадійську українку затримали і допитували в Україні

Віндзор, Канада. — Молоду 19-річну українку-студентку Труді Сойко, яка їхала в групі з 20-ти українських канадійських студентів, затримало в Україні КҐБ, обшукувало й допитувало про „націоналістичні настрої серед українців у Канаді" та чи є в студентській туристичній групі члени ОУН. Про прикрі і небезпечні пригоди молодої туристки Т. Сойко із Сарнії, Онтаріо, докладно писав Бріян Мек Оніл у щоденнику „Віндзор Стар", в ч. 2 з вересня 1969 р., помістивши портрет молодої дівчини, яка грає на старовинному українському інструменті цимбалах. Група студентів, а з ними і панна Сойко, повернулась із поїздки в Україну 23 серпня, хоча КҐБ погрожувало студентам завернути їх додому скорше за те, що вони співали в автобусі „націоналістичних українських пісень", а панні Сойко загрозили, що її залишать в „СССР". „Провина" її полягала в тому, що в місті Чернаця (Чернівці?) вона взяла таксівку й просила повезти її в поблизьке село. По дорозі таксівку зупинив контрольний пост „народних дозорців", члени якого відібрали в шофера таксівки його пашпорт і завернули авто до міста. Прибувши до готелю, українська студентка з Канади побачила, що аґент таємної поліції обшукав її речі, а її саму інший каґебіст повів у кімнату в сусідньому будинку, де вчинив над дівчиною допит. Впродовж двох годин її допитували про причини приїзду-туризму в Україну та що думають молоді українці в Канаді про сучасну совєтську Україну і російську політику відносно України. „Каґебіст випитував особливо про те, чи є в нашій студентській групі члени української націоналістичної організації", — розповіла канадійському журналістові студентка, а Бріян МекОніл при тому зазначив, на підставі її слів, що „українські націоналісти змагаються за повернення політичних прав в Україні українському народу". Допитувач-каґебіст порожував панні Сойко, що її затримають в СССР, якщо вона не буде на всі питання „правдиво відповідати". Після звільнення з допиту, їй було дозволено приєднатись до групи студентів-канадійців українського походження, але через кілька днів у Києві лихо за малим не спіткало всю групу: студенти співали в автобусі українських пісень, між ними й одну, в якій була мова про незалежність України, „а це те, чого дуже незлюбили совєтські аґенти". — сказала журналістові дівчина. „Група міліціонерів і службовців ввійшла в готель, де спинились студенти, і загрозила їм депортацією ще перед закінченням туристичної прогулянки за викликування заколоту". Але провідники туристичної тури вговорили каґебістів, що йшлося про одну-єдину таку пісню і побіцяли її більше не співати. Таким чином, студентам дозволили закінчити їхню туру за пляном. Стаття у „Віндзор Стар" закінчується словами: „Панна Сойко сказала, що поїздка в Україну переконала її в томv, що совєти намагаються придушувати будь-яке націоналістичне почуття в Україні, щоб обернути ту країну в пригнічену маріонетку російського уряду".

ВІДКРИТТЯ ГРЕБЛІ ПРИЯЗНІ НА КОРДОНІ ЗСА І МЕХІКО

На кордоні між ЗСА і Мехіко президенти обидвох країн Ричард М. Ніксон і Ґуставо Діяз Ордаз відкрили велику $80-мільйонову споруду, що називається Греблею Приязні. На світлині обнімаються обидва Президенти, а їхні дружини стоять збоку і оплескують цей акт приязні.

СПРОСТУВАННЯ

У звіті Комісії Фонду Верховного Архиєпископа в Ню Йорку, що був надрукований у „Свободі" з дня 23-го серпня 1969, ч. 154, зайшли слідуючі помилки:

а) Пропущено жертводавця П. Кисіль, що зложив був 500 дол.;

б) Надруковано:
П. Şеренц, має бути П. Ференц, д-р Р. Куців, має бути д-р Р. Кузів, І. Миталюк, має бути І. Мигалюк, О. Бернир, має бути О. Берник, Р. Рахарченко, має бути Р. Захарченко.

в) Надруковано над групою ,що їх очолює Б. Бідяк — по $ 15.00, має бути по $ 5.00.

Просимо про вибачення.
Комісія Фонду

ЗМІНА АДРЕСИ

ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"
81-83 GRAND STREET

Долучую 10 центів — прошу змінити мою адресу:
JERSEY CITY, N. J. 07303
(P. O. Box 346)

Моя СТАРА АДРЕСА була:
ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ____________
Ім'я і прізвище: ____________
Адреса: ____________
____

Моя НОВА АДРЕСА така:
Ім'я і прізвище: ____________
Адреса: ____________
____________ Zip Code ______

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки) $2.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) $3.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ ЗА ПОЛІТИЧНІ ОГОЛОШЕННЯ (виборчі кампанії) $4.00
ОГОЛОШЕННЯ ЧЕРЕЗ 8 ШПАЛЬТ (ціла сторінка) по $3.00
за інч за кожного рода оголошення.
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на одну шпальту $4.75
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на дві шпальти $6.50

ОГОЛОШЕННЯ НА ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО (2 ДНІ ПЕРЕД ПОЯВОЮ) ПРИЙМАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ДО 12-ої ГОДИНИ ДНЯ.

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть вирівняні попередні рахунки.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ТАРЗАН, Ч. 6242. Тарзан і Наомі втікають

Медсестро Наомі, стара Країма заворожила їх. Мото-моти дуже забобонні. Вона говорить, що боги наполягають, щоб вони вбивали більше чужинців...

Чи не можемо піти геть відсіль, якнайшвидше, Тарзане?

Тут безпечніше, до сумерку...

Я заризикую, з вами, Тарзане. Давайте, побіжимо до того гелікоптера... прошу!